

generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

Exigențe metodologice ale aplicării normei de retribuire a muncii în acord global în industrie

PERFECTIONĂRILE aduse sistemului de retribuire a muncii prin generalizarea acordului global ridică, în fața organelor de conducere colectivă din unitățile socialiste, noi exigențe de ordin calitativ. La rîndul lor, organele de control economico-financiar de la diferite niveluri de conducere au obligația să urmărească, îndrume și sprijine întreprinderile în vederea înțelegerii și aplicării corecte a noilor metodologii: 1) de încheiere a contractului de acord global; 2) de determinare a fondului de retribuire calculat, convenit unităților pentru întregul personal muncitor; 3) de stabilire a fondului de retribuire ce urmează a fi plătit și a retribuțiilor individuale.

Este perfect îndreptățită critica formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 4—5 mai a.c., în legătură cu încetarea cu care s-a acționat și se acționează în unele secțiuni pentru aplicarea acordului global. Printre cauzele acestei situații se numără și neaprofundarea, nerespectarea complexului pe care-l formează metodologiile respective.

În cele de mai jos sintetizăm, pentru o mai bună cuprindere de către toți oamenii muncii, prevederile în vigoare din actele normative cu referire la acest domeniu, emise în perioada 1978—1984, ținînd seama și de normele elaborate pe baza lor de către Banca Națională și ministerele economice.

1. ELEMENTELE ȘI LUCRĂRILE NECESARE ÎN ÎNCHIEIERII CONTRACTULUI DE ACORD GLOBAL

Prin contractul de acord global, colectivele de muncă se obligă să execute o anumită lucrare sau o anumită cantitate de produse, într-o anumită perioadă de timp, în condiții de calitate și eficiență stabilite, iar unitatea cu care încheie contractul (întreprinderea, centrala) — să asigure condițiile tehnico-economice și organizatorice corespunzătoare fondului de retribuire planificat pentru calcul în conformitate cu cantitatea de produse, lucrări, servicii contractate și cu tariful de acord global stabilit pe unitatea de produs.

Principalele elemente ale contractului de acord global, care influențează nemijlocit eficiența întregului sistem de retribuire a muncii și care trebuie analizate cu un înalt grad de exigență de către organele de conducere colec-

tivă și de control economico-financiar, sînt: a) sarcinile cantitative de producție; b) mărimea și structura formației de muncă ce își asumă responsabilitatea realizării sarcinilor; c) fondul de retribuire planificat pentru calcul, în funcție de care se determină retribuțiile ce se vor plăti, proporțional cu gradul de realizare a sarcinilor asumate; d) obligațiile reciproce ale părților contractante.

a) **Sarcinile cantitative de producție** trecute în contractul de acord global trebuie să fie cel puțin la nivelul planului de producție pentru formația respectivă de muncă, în concordanță cu planul de desfacere ca volum, structură sortimentală și termene de execuție. Nu se admite cuprinderea în contractul de acord global a unor poziții globale (producție fizică nenominalizată); ca urmare, se împun preocupări sporite din partea conducerii unității și a organului ierarhic superior în vederea asigurării portofoliului de comenzi necesar pentru nominalizarea întregii producții fizice. Cantitățile de producție fizică trecute în contractul de acord global trebuie să asigure utilizarea cu maximum de eficiență a capacității de producție și creșterea productivității muncii. Totodată, trebuie precizate sortimentele la care se admite depășirea planului și cele destinate exportului. Produsele cu ciclu lung de fabricație se înscriu în contractul de acord global sub forma stadiilor fizice de execuție (subansamble ce se finalizează în luna respectivă sau cote procentuale din produs).

b) **Structura formațiilor de muncă** se determină în funcție de sarcinile cantitative contractate, normele de muncă, normele de deservire, normele de personal, statele de funcțiuni aprobate, timpul de lucru al unui muncitor etc.

Numărul de muncitori direct productivi (N_{md}) se determină în funcție de: producția fizică exprimată în ore normă (Q_{hn}) cu defalcare pe meserii și categorii tarifare de calificare; fondul disponibil al unui muncitor (T_e — stabilit prin Balanța fondului de timp); și indicele planificat de îndeplinire a normelor de muncă (I_n — dacă ele nu au fost recalculat în concordanță cu realizarea măsurilor stabilite prin programele de creștere a productivității muncii). Relația de calcul este (1), în care i reprezintă categoria de calificare, iar j meseria. (v. formulele în p. 2).

Numărul muncitorilor indirect productivi și de deservire, precum și al celorlalte categorii de personal se stabilește în funcție de normele de deservire, normele de personal, precum și de normativele legale (stabilite sub forma de cote procentuale față de total personal).

c) **Fondul de retribuire planificat pentru calcul** se determină pe categorii de personal, astfel:

— pentru muncitorii direct productivi — în funcție de cantitatea de produse ce urmează a fi executată și de tariful de acord direct stabilit pe unitatea de produs. Tariful de acord direct pe unitatea de produs (R_{di}) se stabilește pe baza normelor de muncă (N_i) pe operații și a categoriilor de încadrare tarifară a operațiilor (J) cuprinse

RELAȚII DE CALCUL

$$Nmd_{ij} = \frac{Qhn_{ij}}{Te_{ij} \times \Delta t} \quad (1)$$

$$Rdi = \sum_{(j)} Nt_{ij} \cdot R_{Tj} \quad (2)$$

$$Tag_i = Rdi + Rdi \cdot K_i = \sum_{(j)} Q_i \cdot Nt_{ij} \cdot R_{Tj} \cdot (1 + \sum_{(j)} Q_i \cdot Nt_{ij} \cdot R_{Tj} / K_i) \quad (3)$$

$$\text{unde } K_i = \frac{R_{d1}}{\sum_{(j)} R_{d1}} \quad (4)$$

$$Fr.pl.c. = \sum_{(i)} Q_i \cdot Tag_i \cdot N \cdot \bar{R}pl \quad (4)$$

$$Ia = \sum_{(i)} (ci \cdot K_{ci} - (lp.f \cdot 0,25 + lexp \cdot 0,30 + lvpd \cdot 0,25 + lv1 \cdot 0,20)) \quad (5)$$

$$Pr.v2 = Qf \cdot (Sp1 - Spf) + (Sf1 - Sff) \cdot E \cdot v \cdot Pr.s. \quad (6)$$

$$Gc.p.f = \frac{VPMpl - \sum_{(i)} N_i}{VPMpl} \cdot \frac{Qf}{Qf \cdot \bar{p}} \quad (7)$$

în fișa tehnologică a produsului sau în devizul de lucrări (Rb_j), potrivit relației (2);

— pentru muncitorii care lucrează după norme de personal, zone de deservire, sfere de atribuțiuni, precum și pentru celelalte categorii de personal, în funcție de numărul și categoria tarifară a posturilor prevăzute în formația normată de muncă sau în statul de funcțiuni, corespunzător timpului normal de muncă.

Dacă în structura formației de muncă există posturi vacante, persoane în concediu de odihnă sau în incapacitate temporară de muncă, sumele aferente retribuirii acestor posturi se includ în contractul de acord global numai dacă sarcinile cantitative de producție au fost stabilite și în funcție de ele.

Ați retribuițiile directe pe unitatea de produs, cât și retribuițiile indirecte repartizate pe produse proporțional cu retribuițiile directe (K_i) sînt reunite în **tariful de acord global pe unitate de produs (Tag_i)**, după relația (3).

Dacă pentru activitățile auxiliare (reparații, sculărie, centrală termică, proiectare etc.) se prevede în contractul de acord global producție fizică proprie, este necesar ca tariful de acord pe unitatea de produs sau de lucrare executată de către acestea să se încadreze în tariful de acord global stabilit la nivelul întreprinderii. De asemenea, dacă întreprinderea execută produse cu ciclu lung de fabricație (peste 30 de zile pe unitatea de produs), produse care nu au caracter de serie (nu se pot finaliza zilnic sau lunar) și, prin urmare, au aprobarea ministerului să calculeze producția fizică pe stadii de execuție, se va urmări ca suma aferentă manoperei, plătită în fiecare lună, să se încadreze în tariful de acord global pe produs.

Tarifele de acord global se stabilesc la începutul fiecărei luni și se aprobă de către biroul executiv al consiliului oamenilor muncii din întreprindere.

Fondul de retribuire determinat în funcție de cantitățile de producție fizică planificată și tarifele de acord global trebuie să fie în corelație cu fondul de retribuire planificat pentru calcul (Fr.pl.c), transmis de către organul ierarhic superior, și cu retribuiția medie planificată (Rp_i), conform relației (4), unde N reprezintă numărul mediu scriptic al personalului.

Dacă aceste corelații nu se respectă, organele de conducere colectivă din întreprindere, cu concursul organului ierarhic superior și al inspecțiilor bancare, sînt obligate

să analizeze cauzele și să ia măsurile care se impun. În situația în care sumele necesare plății retribuițiilor stabilite pe baza tarifului de acord global sînt mai mari decît fondul de retribuire planificat pentru calcul, se vor analiza:

— normele de muncă — dacă sînt corelate cu sarcina de creștere a productivității muncii și cu prevederile programelor speciale întocmite în acest sens;

— categoriile tarifare ale operațiilor din structura fluxului tehnologic — dacă se încadrează în restricțiile indicatorilor tarifare de calificare;

— numărul posturilor indirect productive, de deservire, administrație și conducere — dacă respectă normativele legale etc.

Se va urmări, de asemenea, ca sumele determinate pe baza cantității de producție și tarifului de acord global să asigure realizarea retribuiției medii. Dacă ele sînt mai mici decît fondul de retribuire planificat pentru calcul organelor de conducere și cele de control trebuie să analizeze:

— corelația dintre producția în ore-normă (Qhn) și fondul de timp de lucru al muncitorilor, calculat în funcție de numărul muncitorilor (N) și fondul de timp disponibil al acestora (Td — de regulă egal cu 196 ore pe lună): $Qhn = N \cdot Td$. Dacă sarcinile cantitative de producție nu permit ocuparea deplină a forței de muncă (Qhn mai mic decît N.Td), atunci se vor lua măsuri fie pentru suplimentarea planului de producție și de desfacere, fie pentru redistribuirea personalului disponibil (potrivit prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 336/1983, art. 12);

— corelația dintre categoria medie de tarifare a lucrărilor și categoria medie de încadrare a personalului muncitor

Tarifele de acord global stabilite la nivelul întreprinderii se defalcă pe secții și formații de muncă în funcție de producția fizică, exprimată prin consumul de manoperă al acestora, determinîndu-se tarife de acord global pe faze ale procesului tehnologic sau pe repere, potrivit cu specificul fiecărei unități. Fondul de retribuire calculat pe fabrică, secții, formații de muncă se defalcă pe categorii de personal.

d) **Obligațiile reciproce ale părților contractante** se referă atît la responsabilitățile asumate de conducerea unității cu privire la condițiile de aprovizionare, asigurarea normelor de muncă fundamentate științific, stabilirea timpului de fabricație etc., cît și la sarcinile colectivelor de muncă de a respecta disciplina tehnologică, parametrii de calitate și termenele de execuție a produselor, nivelul maxim al consumurilor normale etc.

În contractul de acord global se prevede obligația fiecărei categorii de personal de a realiza producția fizică planificată. Pe lângă aceasta, fiecare categorie de personal are obligația să îndeplinească anumite condiții, stabilite de către consiliile de conducere ale ministerelor. În cazul neîndeplinirii acestor condiții, sumele venite, în funcție de producția fizică realizată, se diminuează cu pînă la 10 procente. Pentru fiecare procent de nerealizare a condițiilor luate împreună, retribuițiile de plată se diminuează cu 1%. Cota de diminuare pentru fiecare condiție în parte este aprobată de organele centrale.

Condițiile și (în situația nerealizării lor) cotele procentuale în funcție de care se diminuează fondul de retribuire de plată au un caracter stimulatoriu; ele asigură întărirea responsabilității pentru eficiența și calitatea muncii la fiecare nivel organizatoric.

2. DETERMINAREA FONDULUI DE RETRIBUIRE CALCULAT, CUVENIT UNITĂȚII SOCIALISTE PENTRU ÎNTREGUL PERSONAL MUNCITOR

Potrivit art. 7 din Decretul nr. 336/1983, fondul de retribuire planificat pentru calcul (Fr.pl.c) se determină prin scăderea din fondul de retribuire planificat (total) a sumelor care nu se recalculează în raport cu gradul de realizare a indicatorilor de plan, cum sînt: sumele necesare pentru plata compensațiilor (conform Decretului nr. 46/1982); premiile pentru realizări deosebite (pînă la 20%

în fondul de retribuire planificat); indemnizații pentru echime și pentru munca în condiții deosebite etc.

Fondul de retribuire calculat (Fr.c) se determină lunar, acumulat de la începutul anului, în raport cu gradul de realizare pe ansamblul unității economice a indicatorilor de plan, astfel:

a) pentru personalul muncitor retribuit în acord, exclusiv personalul din conducerea unității, în raport cu gradul de realizare a indicatorului producția fizică (Ip.f.) și a condițiilor de calitate: $Fr.c = Fr.pl.c \times Ip.f.$;

b) pentru personalul din conducerea unității și cel neaprim în acord, în raport cu gradul de realizare a planului pe ansamblul indicatorilor stabiliți pentru ramura respectivă de activitate. Indicatorii de calcul (Ic) și cotele de adaos sau diminuare (Kc) pentru fiecare indicator diferă de la o ramură de activitate la alta. Astfel, în unitățile industriale gradul de realizare a planului pe ansamblul indicatorilor (Ia) în funcție de care se calculează fondul de retribuire se determină în raport cu indicele de deplinire a: planului de export (0,30); producției fizice (0,25); valorii producției nete (0,25) și a producției marfă vândută și încasată (0,20), după relația (5).

Ca urmare, fondul de retribuire calculat va fi:

$$Fr.c = Fr.pl.c \times Ia.$$

Organele de conducere și cadrele tehnice și economice în cadrul întreprinderilor răspund de corecta determinare și raportare a gradului de realizare a planului la cei doi indicatori.

Producția fizică se compune din totalitatea produselor serviciilor sau lucrărilor cu caracter industrial, în structura sortimentală prevăzută în plan (fără compensarea nerealizărilor de la unele sortimente cu depășirile de la altele), care au fost recepționate cantitativ și calitativ, estimate livrării, sectorului de investiții sau consumului productiv. Nu se includ în producția fizică pentru calculul fondului de retribuire:

a) produsele care nu au asigurată desfacerea pe bază de contracte până la sfârșitul trimestrului respectiv, exceptând: produsele rezultate din prelucrarea materiilor prime perisabile (agricole); produsele aflate în stocuri nedatate pe baza unor reglementări speciale: produsele executate în avans pe baza aprobării organelor competente și care au desfacerea asigurată în perioada următoare;

b) produsele respinse ca necorespunzătoare calitativ, până la remedierea deficiențelor;

c) produsele executate peste plan fără aprobarea organelor competente sau fără ca ele să aibă desfacerea asigurată. Se admite depășirea planului fără aprobarea organelor competente pentru: produsele nominalizate în decretul de lansare a cifrelor de plan; materiile prime și mergetice; produsele agricole; produsele care au asigurată desfacerea la export sau înlocuiesc importul (pe baza confirmării beneficiarului de import);

d) produsele, lucrările și serviciile executate la obiective de investiții care nu sînt admise la finanțare sau editare. Înainte de lansarea în fabricație a unor utilaje pentru beneficiarii de investiții, întreprinderile sînt obligate să obțină confirmarea băncii finanțatoare a beneficiarilor pentru deschiderea finanțării.

Gradul de realizare a indicatorului producția fizică, în vederea determinării fondului de retribuire calculat, se stabilește prin raportarea consumului de manoperă aferent producției fizice luate în calcul (fără compensări) la consumul de manoperă aferent producției fizice planificate.

Valoarea producției nete se determină după metoda de producție, prin scăderea din valoarea producției globale pentru calculul producției nete a cheltuielilor materiale de producție. Din calcul se exclude valoarea producției nete aferentă produselor care nu au desfacerea asigurată și nu corespund calitativ (cu excepțiile arătate la indicatorul producția fizică). De asemenea, valoarea producției nete efective se diminuează cu economiile la costuri datorate neefectuării reparațiilor capitale planificate sau lucrărilor de securitate și descoperire minieră. Din valoarea acestui indicator se elimină influențele modifi-

rilor legale de tarife, prețuri, cote de amortizare etc., până la includerea lor în plan.

Cheltuielile materiale de producție se iau în calculul valorii producției nete, în mod diferit în funcție de situația concretă din fiecare unitate:

— dacă evidența costurilor de producție asigură în timp util datele necesare (până la plata chenzinei a II-a), atunci calculul se face pe baza datelor contabile (efective);

— dacă încă nu sînt create condițiile pentru obținerea în timp util a datelor necesare, valoarea producției nete pe ultima lună a perioadei cumulate se determină aplicînd ponderea planificată a cheltuielilor materiale la valoarea producției globale efective.

Producția marfă vîndută și încasată (Pm.vi) se determină pe baza producției marfă fabricate (Qt), a variației stocurilor de produse finite din depozit (Sp.i—Sp.f) și a variației soldurilor facturilor emise și neincasate (Sf.i—Sf.f), de la începutul și respectiv sfîrșitul perioadei. Mărfurile destinate exportului (E) se iau în calculul producției marfă vîndute și încasate dacă s-a încheiat cu întreprinderea de comerț exterior un proces-verbal prin care se confirmă că: mărfurile au fost executate în termen, în condițiile prevăzute în contract, sînt lotizate și ambalate, gata de expediție. Dacă aceste mărfuri nu sînt supuse vămii în termen de 30 de zile, ele se exclud din calcul cu ocazia primei recalculări a fondului de retribuire. Mărfurile vămuite (V) se iau în calculul indicatorului producția marfă vîndută și încasată pînă la regularizarea diferențelor. Nivelul acestui indicator se corectează cu influențele determinate de modificarea tarifelor și prețurilor, pînă la includerea lor în plan (Pr). Relația de calcul este (6).

Pentru ultima lună luată în calcul, dacă nu se cunosc elementele de mai sus, producția marfă vîndută și încasată se determină pe baza extrasului de cont primit de la banca finanțatoare.

Fondul de retribuire calculat reprezintă limita maximă admisă la nivelul întreprinderii pentru întregul personal muncitor. Acest fond nu se eliberează de către bănci decît în limita fondului de retribuire de plată.

3. DETERMINAREA FONDULUI DE RETRIBUIRE DE PLATĂ ȘI A RETRIBUȚILOR INDIVIDUALE

Pentru fiecare formație de muncă, fondul de retribuire de plată (Fr.p) se determină în funcție de fondul de retribuire planificat pentru calcul (Fr.pl.c) și indicele de îndeplinire a planului producției fizice de către formația respectivă (Ip.f). Din fondul astfel calculat se scad diminuările pentru nerealizarea condițiilor stabilite (D): $Fr.p = (Fr.pl.c \times Ip.f) - D.$

Dacă indicatorul producția fizică sau indicele de îndeplinire a condițiilor nu poate fi stabilit la nivelul unei formații de muncă, calculul se face în funcție de gradul de realizare a lor la nivelul organizatoric imediat superior.

Gradul de realizare a condițiilor (Gc) în funcție de care se calculează diminuările la fondul de retribuire de plată se determină după aceeași metodologie ca și gradul de realizare a indicatorilor de plan. Ca urmare, unii indicatori și unele condiții au un conținut identic (exportul, valoarea producției nete, producția marfă vîndută și încasată), dar numai în cazul nerealizării lor, deoarece gradul de realizare a condițiilor nu se calculează în cazul depășirii indicilor respectivi. Face excepție condiția producției fizică (Gc.pf), care se determină prin raportarea producției marfă efective, recalculată în funcție de gradul de realizare a planului pe sortimente (Qf.r), la producția marfă planificată, neadmitîndu-se compensarea nerealizărilor de la unele sortimente cu depășirile de la altele. Relația de calcul este (7), în care Nf reprezintă nerealizările la diferitele sortimente.

În cazul depășirii numărului planificat de muncitori și al nerealizării nivelului planificat al productivității muncii (calculată în funcție de producția marfă), fondul de retribuire de plată se reduce suplimentar cu retribuițiile aferente muncitorilor utilizați în plus pentru acoperirea acestei nerealizări. Pentru determinarea acestei reduceri

se calculează numărul admisibil al muncitorilor peste nivelul planificat, ca raport între valoarea producției marfă peste plan și productivitatea muncii planificată pe o perioadă. Reducerea la fondul de retribuire de plată se stabilește în funcție de: numărul muncitorilor utilizați peste nivelul admisibil; retribuiția medie efectivă; numărul de luni pentru care se face calculul (perioada cumulată).

Fondul de retribuire de plată (Fr.p), determinat pe baza celor arătate mai sus, poate să difere de fondul de retribuire calculat (Fr.c). Dacă Fr.p este mai mare ca Fr.c, organele de conducere colectivă ale unităților socialiste sînt obligate să analizeze cauzele neîndeplinirii indicatorilor și să ia măsurile care se impun pentru recuperarea rămănerilor în urmă. Organele de conducere colectivă din ministere și alte organe centrale, după analiza măsurilor luate de întreprinderile în cauză, pot aproba acoperirea acestei diferențe din fondul de premiere de pînă la 2% sau dintr-un fond special constituit cu această destinație la nivelul centralelor și ministerelor.

Retribuțiile cuvenite unei formații de muncă se repartizează între membrii acesteia astfel:

— pentru muncitorii direct productivi, dacă se pot urmări realizările individuale (pe baza bonurilor de lucru, a rapoartelor de fabricație etc.) — în funcție de cantitatea de producție executată și tariful de acord direct;

— pentru muncitorii la care nu se pot urmări realizările individuale — proporțional cu retribuiția tarifară și timpul efectiv lucrat;

— pentru celelalte categorii de personal — proporțional cu retribuiția tarifară și timpul lucrat în cadrul programului aprobat.

Retribuțiile individuale, astfel stabilite, pot fi majorate sau diminuate cu pînă la 20% în funcție de contribuția fiecărui om al muncii la realizarea sarcinilor. Această majorare se aplică pe categorii de personal, în cadrul fondului de retribuire de plată cuvenit fiecărei formații de muncă.

Ioan OPREAN
Victoria OPREAN

Facultatea de științe economice
Cluj-Napoca

Cerințe și orientări actuale în pregătirea și perfecționarea cadrelor de conducere

AFIRMAREA unei noi calități în toate domeniile activității economico-sociale, comandament major al actualei etape de dezvoltare a României, înseamnă în primul rînd o nouă calitate a personalului — atât de execuție cît și de conducere. Soluționarea cu succes a multiplelor aspecte legate de nivelul și corelația indicatorilor de plan, de creșterea eficienței economice potrivit principiilor mecanismului economico-financiar, de dezvoltare a autoconducerii muncitorești implică din partea personalului muncitor o nouă optică, asumarea de sarcini, competențe și responsabilități care se exercitau anterior numai sporadic sau deloc, utilizarea de metode și tehnici moderne, comportamente de muncă substanțial perfecționate, care — toate — sînt condiționate de desfășurarea unor intense activități politico-educative și de formare și perfecționare profesională.

Este firesc ca în acest proces continuu să fie cuprinse, la un nivel sporit de exigență și cu o arde cît mai largă de preocupări formative, cadrele cu funcții de răspundere de la diferitele eșaloane ale întreprinderii, centralei etc.,

membrii organelor de conducere colectivă, pentru a asigura deciziilor pe care le iau, acțiunilor pe care le întreprind, controlului pe care îl efectuează un suport solid de cunoștințe, apt să le permită interpretarea corectă a fenomenelor ce au loc în interiorul unității, a influențelor mediului exterior acesteia, stăpînirea și orientarea acestor fenomene și definirea direcțiilor strategice și tactice de dezvoltare în lumina comandamentelor majore formulate de către partid și în concordanță deplină cu posibilitățile și necesitățile colectivului de muncă.

Pe baza cercetării, în ultimii ani, a activității a numeroase instituții de pregătire a cadrelor de conducere din țară și de peste hotare, ca și a literaturii tot mai abundente în domeniu, am putut contura un ansamblu de tendințe care reflectă evoluțiile majore în formarea și perfecționarea personalului de conducere. Prin reliefaarea lor încercăm, în cele de mai jos, să sintetizăm principalele mutații care se află în fază incipientă ori au devenit operaționale. Cunoașterea și interpretarea lor potrivit cerințelor actuale va putea servi la proiectarea unor strategii raționale, a unor forme, metode și tehnici adecvate de pregătire a cadrelor de conducere.

PRINCIPIUL EDUCAȚIEI PERMANENTE

Sfîrșitul școlarizării reprezintă numai încheierea primei perioade instituționalizate de formare a individului, formare ce trebuie să continue — în cadrul unei game variate de modalități — pînă la sfîrșitul activității acestuia. Necesitatea **educației permanente** are o determinare obiectivă, ce decurge din ritmul în care se înnoiesc cunoștințele implicate de exercitarea diferitelor profesii. Potrivit aprecierilor unor specialiști, dublarea fondului global de cunoștințe de specialitate, care odinioară se înfăptuiau pe parcursul mai multor generații, are loc în prezent la circa 12 ani, ceea ce impune reciclări sau recalificări periodice.

Principiul educației permanente este valabil pentru toate categoriile de personal, indiferent de profesia sau de postul ocupat; realizîndu-se prin elemente de educație atât formale, cît și informale, el constituie o expresie a democratizării procesului de învățămînt.

Conținutul și modalitățile de realizare a acestei educații pentru cadrele de conducere sînt puternic marcate de trei factori: **profesionalizarea crescîndă a activității de conducere; rapiditatea progreselor în acest domeniu; insuficiența** — raportată la nevoile unităților economice și sociale — a **cadrelor de conducere corespunzătoare calitativ** sub raportul capacității de a reacționa prompt și eficace, prin decizii pertinente, la evoluția comandamentelor sociale și a conjuncturii economice (situație ce se regăsește, de altfel, atât în țările în curs de dezvoltare, cît și în cele cu o economie dezvoltată). De aici rezultă că nu este suficientă o acumulare suplimentară și accidentală de cunoștințe, ci trebuie urmărite dobîndirea și dezvoltarea individualității în gîndire, a capacității prospective, organizatorice și motivaționale în raport cu obiectivele dinamice ale unităților respective, cu finalitățile economico-sociale definite pentru acestea.

Realizarea educației permanente este mult ușurată în perioada actuală de amplificarea axiomatizării, a esențializării procesului educațional. Aceasta se reflectă în **condensarea cunoștințelor sub formă de principii, tendințe, cerințe, metode, tehnici** care încorporează atât generalul, cît și particularul generalizat, cu mari valențe atât teoretico-științifice, cît și metodologic-aplicative. Ca urmare, cadrele de conducere, la fel ca și celelalte categorii de oameni ai muncii, au posibilitatea să-și însușească concepte și metode de conducere, să-și modeleze și remodeleze comportamente de conducere corespunzător necesităților unităților economice, la un nivel superior și în perioade relativ scurte.

STRATEGII ȘI SISTEME NAȚIONALE

Reflectare a conștientizării la un nivel superior a importanței și implicațiilor perfecționării cadrelor de con-

ducere, în numeroase țări, atât socialiste cât și capitaliste și în curs de dezvoltare, s-au elaborat adevărate strategii naționale privind pregătirea lor, fie autonomă, fie în cadrul strategiei globale privind pregătirea forței de muncă. În vederea implementării lor s-a asigurat fundamentul juridic corespunzător prin adoptarea de legi și alte acte normative, prin care se statuează obiectivele strategice urmărite, modalitățile principale de realizare a lor, sarcinile, competențele și responsabilitățile ce revin diverselor organe macro- și micro-sociale în acest domeniu etc. Cu alte cuvinte s-au organizat adevărate sisteme naționale pentru formarea și perfecționarea cadrelor de conducere, menite să asigure sub acest aspect potențialul necesar dezvoltării economiilor naționale a fiecărei țări.

În România, concepția științifică a pregătirii și perfecționării cadrelor de toate categoriile — inclusiv cele de conducere — și din toate domeniile activității economice și sociale, concepție izvorâtă din gândirea înnoitoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și promovată cu fermitate, a fost transpusă în acte normative și materializată într-un sistem complex. În

instituții și forme corespunzătoare cerințelor actualei perioade de dezvoltare intensivă, ale revoluției științifico-tehnice, ale principiilor conducerii colective și autoconducerii muncitorești. Instruirea cadrelor de conducere de la diferitele nivele ierarhice ale unităților din economie, în cadrul instituțional creat (prin cursuri de formare și perfecționare cu scoatere din producție, reciclare, programe speciale în întreprinderi sau pe grupe de întreprinderi după criteriul departamental ori teritorial), are în vedere însușirea orientărilor fundamentale ale politicii partidului și statului nostru, a legilor țării, a metodelor moderne de conducere și organizare.

ROLUL CARACTERISTICILOR PSIHOLOGICE

În literatura de specialitate, ultimele decenii marchează, în abordarea principalelor aspecte referitoare la formarea și perfecționarea cadrelor de conducere, luarea în considerare a caracteristicilor psihologice ale acestora în evoluția lor. Astfel, o teză reluată de mai mulți autori se referă la necesitatea structurării procesului educațional în

Abordarea sistemică în munca de conducere

DE CE proporția cadrelor de conducere de slabă calitate este încă atât de mare? Punind această întrebare incitantă, prof. Russel Ackoff, de la Universitatea din Pennsylvania (S.U.A.), oferă o explicație care de asemenea obligă la reflecție: pentru că prea mulți manageri încearcă să rezolve problemele specifice „erei sistemelor” (al cărei debut autorul îl situează în deceniul al cincilea) apelând la concepte, teorii și metode care aparțin trecutului. În speță, la abordarea analitică, cu cele 3 faze ce o caracterizează: izolarea de întreg a părții supuse studiului, încercarea de a explica modul de comportare al fiecărei părți luate separat și, în fine, de a reuni elementele ce au putut fi înțelese ale acestor părți, pentru a explica ansamblul printr-un unic tip de relații — „cauză-efect”. Dintr-un astfel de proces de decompunere, specific printre altele mașinismului, a rezultat de pildă divizarea muncii în operațiuni elementare, ce puteau fi realizate fiecare de o singură persoană; de aici mecanizarea simplă, de aici organizarea posturilor fixe de lucru pentru operații elementare, de aici lucrul pe bandă. Aplicată în domeniul conducerii, această concepție a dus la divizarea sistemului în întreprindere în compartimente, solicitându-se fiecăruia dintre ele rezultate maxime — care însă, însumate, nu duc la eficiența optimă a sistemului (așa cum un automobil demontat nu-și va putea îndeplini funcția de a transporta, iar un automobil pentru care s-ar alege cel mai bun dintre tipurile existente de carburatoare, cel mai bun sistem de aprindere, cea mai bună cutie de viteze etc. nu va putea fi montat și

nu va funcționa, deoarece piesele concepute separat nu se vor potrivi una cu alta).

Sistemul este un ansamblu ce nu poate fi supus analizei clasice, întrucât nu poate fi descompus în elemente independente; comportarea fiecărui element și influența acestuia asupra ansamblului depind de comportarea celorlalte elemente. Deci, proprietățile fundamentale ale sistemului dispar dacă el este „demonstat”, deoarece dispar interdependențele. Concentrându-și atenția asupra ansamblului, abordarea sistemică disociază înțelegerea acestuia pentru a explica părțile, punând accentul pe rolul și funcțiunile lor în cadrul ansamblului; deci ea relevă nu atât structura, ca în cazul analizei, cât funcțiunea. Analiza și sinteza sînt astfel complementare, nu se pot substitui una alteia, ambele sînt necesare și nici una, luată singură, nu e suficientă.

Buna conducere a unui sistem constă în a conduce nu acțiunile izolate ale elementelor sale, ci interacțiunile dintre ele, ținînd seama și de condițiile (restricțiile, facilitățile, cerințele) introduse de mediul în care funcționează sistemul. Proprietatea în mod obiectiv observabilă a unui sistem este finalitatea; în această concepție, mașinile, de pildă, sînt considerate ca instrumentele unor sisteme care au propria lor finalitate. Înțelegerea însăși, privită inițial ca un organism independent, capătă astfel — sub influența mediului — caracterul unei organizații, ca un sistem avînd propria sa finalitate, care aparține unui sistem mai mare cu propria sa finalitate: societatea, și ai cărui membri

— indivizii — au de asemenea finalitatea lor. Prin urmare, conducerea întreprinderii trebuie să țină seama de finalitățile tuturor celor trei nivele.

Pe planul organizării muncii în întreprindere, aceasta înseamnă depășirea stadiului în care munca trebuie să se adapteze la mașini și oameni la posturile lor de muncă; a stadiului apărut ulterior, al rotației muncii (în care oamenii îndeplinesc succesiv sarcini diferite, fără însă ca aceste sarcini să fie schimbate); a stadiului îmbogățirii sarcinilor, care sînt astfel concepute încît să solicite maximum de performanță ce-l poate atinge muncitorul. Concepția sistemică a dus la formula **grupurilor de lucru autonome, care au responsabilitatea unor sarcini cit mai complexe și libertatea de a-și alege mijloacele (de organizare, de gestiune, de producție) pentru atingerea obiectivelor stabilite de sistemul din care fac parte. Mergînd mai departe, la organizarea ierarhică, cadrele de conducere trebuie să interacționeze deopotrivă cu superiorii și cu subordonații lor, exercitîndu-și autoritatea cu consimțămîntul și sprijinul acestora din urmă, pe care trebuie să-i formeze, să-i formeze, să-i motiveze, să-i antreneze la elaborarea și realizarea planului ce definește obiectivele de progres ale întreprinderii și ale societății.**

Astfel de schimbări — conchide autorul — nu se produc de azi pe mâine, dar ele trebuie întreprinse. Obstacolele ce apar țin de o concepție perimată, iar principalul obstacol poate fi identificat nu în mediul exterior, nici în personalul neimplicat, prin natura funcției, în activitatea de conducere, ci în rezistența față de adaptare a cadrelor de conducere, a celor care le formează și a celor pe care ele îi consultă în relațiile de zi cu zi.

A. R.

funcție de etapa ciclului de viață (vîrstă) în care se află subiecții respectivi și gradul de realizare al acestora. O abordare parțial diferită, bazată pe analiza principalelor procese psihice — atenția voluntară, memoria, gîndirea, capacitatea de învățare și randamentul intelectual — stabilește anumite caracteristici generale ale evoluției lor în funcție de vîrsta adulților pînă la 40 de ani; între 18 și 25 de ani — nivel relativ ridicat al dezvoltării gîndirii și memoriei, dar relativ scăzut al atenției; între 26 și 29 de ani — cel mai scăzut nivel de dezvoltare al gîndirii și memoriei, dar cel mai ridicat nivel de dezvoltare a atenției; între 30 și 35 de ani — scăderea memoriei, gîndirii și atenției; între 36 și 40 de ani — o oarecare creștere a funcțiilor psihice. Trebuie remarcat că această gradare nu corespunde cu rezultatele altor studii, din care a rezultat că cele mai înalte nivele ale performanței se obțin, pentru specialiștii din diferite domenii (investigația nu a cuprins însă și cadrele de conducere), la o vîrstă mai înaintată. Alte cercetări au analizat evoluția a șase funcții psihice, ajungînd la concluzia că dezvoltarea acestora prezintă — la eșantionul investigat — un caracter neomogen și chiar contradictoriu, de unde decurge necesitatea unei abordări complexe, diferențiate de la caz la caz, a concepției și desfășurării proceselor de pregătire a persoanelor adulte, în general și a cadrelor de conducere, în special.

Din examinarea opiniilor unui număr apreciabil de specialiști, referitoare la aspectele psihosociologice ale pregătirii și asupra modului de realizare a activităților de formare și perfecționare a cadrelor de conducere din diverse țări dezvoltate industrial sau în curs de dezvoltare, se pot formula următoarele constatări cu valoare principială:

— în practica selecției, formării și promovării cadrelor de conducere se înregistrează o diminuare a vîrstei persoanelor selectate, urmărindu-se valorificarea acelor faze ale ciclului de viață în care funcțiile psihice înregistrează pe ansamblu valorile cele mai mari;

— cadrele de conducere posedă pînă la o vîrstă relativ înaintată funcțiile psihice necesare pentru a se perfecționa continuu în domeniul atât de complex și de dificil al conducerii unităților economico-sociale;

— asigurarea unei eficiențe ridicate a perfecționării cadrelor de conducere impune conceperea și realizarea sa pe baza cunoașterii și luării în considerare a caracteristicilor psihice ale acestora, împreună cu celelalte variabile care condiționează derularea proceselor educaționale implicate.

ORIENTAREA SISTEMICĂ ÎN PREGĂTIREA CONDUCĂTORILOR

S-a evidențiat teoretic și s-a verificat practic că realizarea unei temeinice pregătiri a cadrelor de conducere, astfel încît acestea să fie în măsură să abordeze și să soluționeze în mod eficace variatele și dificilele probleme cu care sînt confruntate, este condiționată de fundamentarea proceselor de pregătire pe o concepție sistemică. Potrivit acesteia, se au în vedere toate componentele personalității lor, principalele elemente ce le condiționează potențialul, urmărindu-se dezvoltarea de calități, conștiințe, aptitudini și deprinderi a căror exercitare în procesele muncii să se finalizeze în sporuri substanțiale de eficiență economico-socială. În acest scop s-a cristallizat o gamă cuprinzătoare de tipologii de învățare, cadrele de conducere fiind considerate, în procesul instruirii, într-o măsură din ce în ce mai mică drept simpli recipienți sau depozitari de informații.

Concepția sistemică în instruirea conducătorilor reflectă profilarea abordării sistemice a conducerii unităților social-economice în care aceștia își desfășoară activitatea. În mod firesc, realizarea unei conduceri care să asigure exercitarea echilibrată a funcțiilor conducerii asupra totalității funcțiilor unei întreprinderi (centrale) este condiționată de existența unor conducători cu un potențial corespunzător, ce nu se poate asigura fără o pregătire complexă, bazată pe o gamă largă de metode și tehnici, adaptate în funcție de caracteristicile acestora.

CONCEPȚIA PREVIZIONALĂ

O astfel de abordare sistemică implică în mod necesar și o viziune previzională, ce decurge din luarea în considerare a ansamblului aspectelor implicate, în dinamica lor, avînd în vedere starea sistemelor respective nu numai în prezent, dar și în viitor.

Un cunoscut specialist în domeniul sublinia că educația mai mult decît orice activitate, reclamă o reflecție pe termen lung, dat fiind timpul necesar pentru a forma un nou tip de cadre, a asigura baza tehnico-materială necesară și a obține modificări în modul de a gîndi și acționa în practica socială al unui număr reprezentativ de persoane. Aceste elemente, cu valabilitate generală pentru toate componentele sistemului educațional, sînt pe deplin aplicabile și în activitatea de formare și perfecționare a cadrelor de conducere, care va avea cea mai înaltă eficiență atunci cînd în fundamentarea și realizarea ei vor fi luate în considerare necesitățile viitoare ale unităților social-economice. Ținînd cont că aceste cadre trebuie să pregătească din timp condițiile necesare soluționării adecvate a aspectelor noi din perioadele următoare. Pregătirea în acest mod a conducătorilor presupune concentrarea proceselor de instruire pe dezvoltarea capacității lor de sesiza, însuși și aplica noul, pe dezvoltarea de structuri mentale și comportamente creative, flexibile și anticipative, orientate pe evoluțiile dominante ale domeniului în care exercită sau urmează să exercite funcții de conducere. Asigurarea de conducători astfel pregătiți reprezintă principalul suport pentru înfăptuirea conducerii de tip previzional, atît de necesară într-un mediu evolutiv.

dr. Ovidiu NICOLESCU

DOCUMENTAR EXTERN

Noutăți în informatică

CALCULATORUL VECTORIAL — INSTRUMENT DE MARE UTILITATE ÎN ACTIVITATEA DE CERCETARE

Pentru aplicațiile informatice în domeniul lucrărilor tehnico-științifice de mare complexitate și volum există în mod curent două linii de hardware, fiecare cu neajunsuri specifice: supercalculatoare numerice, foarte scumpe — și minicalculatoare, insuficient de rapide.

O realizare recentă, care reprezintă o soluție intermediară cu ample posibilități, o reprezintă procesorul matricial, denumit de asemenea calculator vectorial (în engleză Array processor) — ordinator aritmetic de înaltă performanță, care permite prelucrarea algoritmilor vectoriali utilizați în majoritatea modelelor matematice. Pe lângă precizia deosebită a calculului, el posedă și calitatea unei viteze mari, datorită arhitecturii sale specifice, existînd posibilitatea de a se executa în paralel — de exemplu asupra componentelor unui vector — mai multe operații în timpul aceluiași ciclu de bază al unității centrale de prelucrare (pe cînd calculatoarele convenționale nu execută decît singură sarcină pe ciclu); totodată, fiecare operator efectuează doar o parte din operația de realizat, ca la lucru pe bandă, rezultatele însumîndu-se simultan.

Un astfel de calculator pentru aplicații științifice este, desigur, autonom pentru executarea programelor, dar trebuie conectat „frontal” cu un calculator-gazdă clasic, care îi furnizează datele de prelucrat. Pe de altă parte, el dispune pe disc de o destul de bogată bibliotecă de programe funcționale de bază, de tip operații matematice (inversiu-ne de matrice, rotație etc.), tratate de semnal sau de imagine, putînd de asemenea executa programe de aplicații standard. Din aceste caracteristici rezultă gama aplicațiilor

sale finale de predilecție: analiză de structuri, simularea de circuite electronice, de rezervoare, calcule seismice, calcule în domeniul chimiei și altor științe etc.

Dintre calculatoarele vectoriale oferite în prezent pe piața occidentală, de circa 30 de producători, cel mai apreciat pare a fi FPS 164 (realizat de firma americană Floating Point Systems). Prin completarea dotării sale cu un astfel de procesor, centrul de cercetări din Torino (Italia) al consorțiului internațional de vehicule industriale și motoare Iveco — unde se efectuează în principal analize statice, vibratorii și dinamice aplicate la șasiuri, caroserii și alte componente — și-a mărit considerabil capacitatea de calcul: un program de simulare care ocupa timp de 53 de ore un super-minicalculator de 32 biți se execută acum, pe FPS 164, în mai puțin de 4 ore, ceea ce permite ca, în același interval de timp, să se efectueze mai multe calcule cu ipoteze inițial diferite, pentru optimizarea soluției tehnice; costul prelucrării se reduce de 5—10 ori; totodată se pot executa calcule ce nu puteau fi realizate pe calculatoarele clasice, aplicații de analiză structurală prin metoda elementelor finite, simularea în timp real a elementelor fizice, iar prin reducerea încărcării calculatorului-gazdă, acesta poate fi afectat pentru alte sarcini, mai specifice.

GESTIUNEA ÎN TIMP REAL A STOCURILOR

Dotarea cu sisteme automate de stocare, regăsire, manipulare a materialelor și pieselor din magazii a simplificat considerabil activitatea depozitelor la o întreprindere din Nantes (Franța) care produce componente de fuselaj pentru avionul de pasageri Airbus. S-a câștigat spațiu ce a putut fi afectat fabricației: o magazie automatizată de șuruburi, buloame, piulițe etc. ocupă acum 175 mp. față de suprafața de 650 mp a vechiului depozit cu rafturi obișnuite. Au crescut operativitatea satisfacerii comenzilor primite de la secțiile de asamblare și productivitatea muncii: magazinul nu mai trebuie să se deplaseze, la comanda sa bacurile cu piese vin singure la postul lui de lucru (magazia amintită dispune de 3600 de bacuri pentru 11 000 de sortotipodimensiuni). Personalul magaziei de șuruburi a putut fi, astfel, redus cu 7 oameni.

Funcționarea sistemului este asigurată de un automat programabil, conectat „on line” la un minicalculator care, ca prim nivel al sistemului informatic, realizează stocarea și mișcarea materialelor la cele 5 magazine automatizate — reducând din încărcarea calculatorului central de gestiune (sau, la nevoie, chiar substituindu-l, putând stoca informațiile privind intrările-ieșirile pe interval de circa o săptămână). În faza finală a constituirii circuitelor informatice, în urma unei comenzi de la serviciul de aprovizionare înregistrată pe calculatorul central, acesta va edita un borderou care, la intrarea în magazia corespunzătoare, va fi citit pe o consolă a minicalculatorului; acesta îl va afecta un bac, reținându-l în memorie poziția. Comenzile primite de la secții vor fi transmise prin intermediul calculatorului central sau înregistrate direct pe minicalculator, după care se va edita un bon de ieșire din magazie, a cărui citire va comanda ieșirea efectivă. În cazul materialelor care trebuie supuse unui control calitativ, ele nu vor putea fi scoase pentru utilizare decât după înregistrarea confirmării controlului.

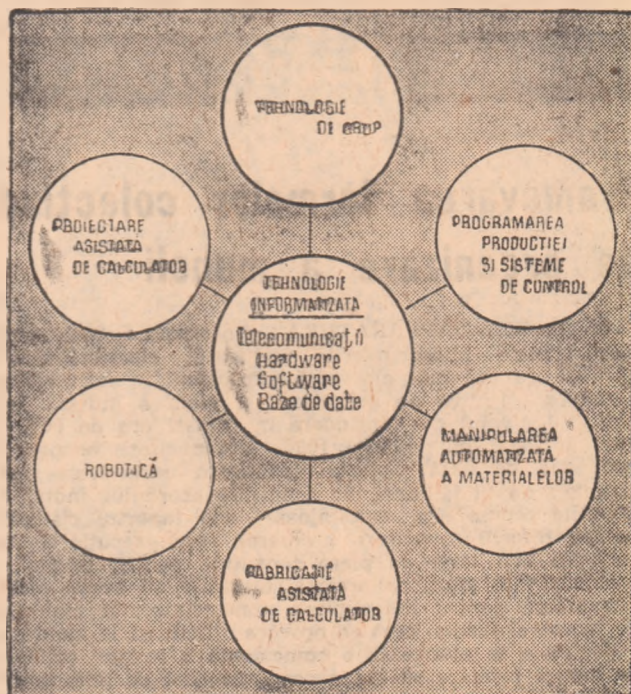
Cunoașterea în orice moment a situației stocurilor (față de situația anterioară, când recapitularea tuturor informațiilor dura o lună și jumătate, ceea ce dădea naștere la tendința de supraaprovizionare) a permis reducerea volumului acestora, în expresie valorică, cu circa 20%.

PRODUCȚIE INTEGRATĂ CU CALCULATOR

Potrivit concepției sistemice asupra organizării și funcționării întreprinderii, producția trebuie considerată — mai degrabă decât un număr de operații fizice separate — ca un flux de informații, care permite ca pe baza creării, sortării, transmiterii, analizei și modificării tuturor datelor implicate, să se stabilească o cit mai rațională și eficientă

repartizare a sarcinilor pe oameni și mașini. Introducerea și utilizarea mijloacelor informatice în mod fragmentat, pe componente ale acestui flux — de pildă în proiectare, în programarea și urmărirea producției, în comanda numerică cu calculator a mașinilor-unelte — nu rezolvă problema caracterului unitar și continuu al acestui flux, mai ales în situația în care diferitele sisteme aparțiale hard și soft, achiziționate succesiv de la diferite surse, nu sunt compatibile între ele, iar încercarea de a le integra consumă un efort considerabil (și costisitor) din partea informaticienilor din întreprindere.

Așa se explică atenția crescândă ce se acordă, de către firme din diferite țări occidentale, formulei „producției integrate cu calculator” (P.I.C.), a cărei esență rezidă în constituirea unei baze de date comună pentru diverse utilizări — cuprinzând toate informațiile referitoare la produs (concepție, materiale, tehnologii de prelucrare etc.) și servind deci (vezi schema), nu numai scopurilor proiectării, respectiv fabricației asistate de calculator, ci și programării roboților, manipulării automate a materialelor, gestiunii stocurilor, pregătirii producției, tehnologiei de grup.

P.I.C. contribuie la optimizarea deciziilor strategice, la realizarea unor produse deopotrivă mai ieftine și de calitate mai bună, la permeabilitatea reciprocă a compartimentelor structurii organizatorice prin intermediul circulației datelor între diferitele funcțiuni, la apropierea conducerii de producție și comunicarea mai strânsă a eșaloanelor inferioare ale piramidei cu cele superioare.

BÂNCILE DE DATE — INSTRUMENT PENTRU EXPORTATORI

În diverse țări occidentale au luat ființă firme specializate în constituirea de bănci de date și furnizarea informațiilor de piață necesare întreprinderilor exportatoare. Menționăm, dintre sistemele dezvoltate în acest nou domeniu de servicii:

— furnizarea către abonați, prin poștă sau telex, de date asupra pieței lucrărilor publice, proiectelor finanțate de organisme internaționale, evoluției unor sectoare etc.;

— editarea lunară a unui monitor comercial detaliat, cuprinzând statistici macroeconomice și asupra a 12 000 de produse din S.U.A., Canada, Japonia și 6 țări europene, care permit cunoașterea evoluției volumului și a valorii lo-

cale a curentilor comerciali (serviciul este prestat on-line, in 3 minute pentru o gamă de produse și cca 10 minute pentru un fișier istoric cu tabele comparative) :

— informații asupra oportunităților de afaceri, păstrate în banca de date timp de o lună sau, în cazul cererii de oferte, până la data expirării acestora ;

— în special pentru întreprinderile exportatoare mici și mijlocii, care nu dispun de suficientă experiență — date privind principalele documentații de însoțire a mărfurilor, formalitățile de îndeplinit pentru exportul în 130 de țări și reglementările referitoare la carnetele de trecere la vamă în transporturile internaționale auto.

Băncile de date au o frecvență mare de actualizare (în unele cazuri, cvasicotidiană), oferă uneori informații în primărie (de pildă relativ la publicarea unor cereri de oferte, înainte chiar ca acestea să devină oficiale), sînt lesne și imediat accesibile.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

Promovarea formelor colective de organizare a muncii

● „ELEKTROAPPARATURA“, din orașul Gomel, se numără printre întreprinderile industriei electrotehnice a U.R.S.S. cu cea mai elocventă experiență în introducerea formelor colective de organizare și plată a muncii. Încă din 1980 nivelul de cuprindere în brigăzi era de 80% la total personal muncitor și 100% la muncitorii ocupați în producția de bază. Totuși, rămăseseră nerezolvate unele aspecte: de pildă, dacă în condițiile acordului individual anumite repere era „avantajoase“ sub raportul câștigului pentru diferiți muncitori, preluarea spre execuție a unei varietăți mai largi de piese constituia pentru brigadă o problemă; în afară de aceasta, brigăzile nu aveau nici o răspundere pentru îndeplinirea nomenclatorului planificat de repere al secției, ceea ce provoca dificultăți la montaj.

Pentru a se ajunge la o coincidență a relației celulelor de muncă primare cu cea a conducătorilor de linie tehnologică față de reperele deficiente, s-a trecut la organizarea și plata muncii brigăzilor după producția fizică realizată, exprimată în seturi complete. Încă înainte de aceasta, introducerea, pentru secțiile productive de bază, a unui nou indicator — producția marfă cu luarea în considerație a îndeplinirii planului sortimental (pe repere) — dăduse posibilitatea de a se aprecia cât de eficient funcționează sistemul planificării operative continue a producției; pe baza unei astfel de planificări, secția primește spre execuție un număr de complete de repere calculat pe o zi, reprezentînd necesarul zilnic al secțiilor de montaj pentru asamblarea produselor de un anumit tip. În prezent, această planificare operativă a producției marfă pe sortimente a coborît pînă la nivelul brigăzilor, suma planurilor zilnice ale acestora dînd planul secției.

Compartimentul de muncă și retribuție a elaborat tarife complexe, reprezentînd, pentru fiecare reper, suma tarifelor tuturor operațiilor pe care brigada le execută în vederea realizării acestora. Suma tarifelor pe repere constituie tariful pentru întregul complet executat de brigadă.

După o intensă muncă de explicare, în rândurile brigăzilor, a principiilor, obiectivelor și avantajelor, a fost implementat noul sistem, potrivit căruia retribuția se acordă numai pentru producția finită pe complete de repere din luna respectivă, corectată prin scăderea eventualelor resitanțe din perioada scursă de la începutul anului. Reperele

executate în cantități inferioare numărului de seturi nu se plătesc, ci trec în contul lunii următoare. Plata brigăzilor de la montaj de subansamble se face după numărul acestora, realizate conform prescripțiilor tehnologice, iar a brigăzilor de montaj final — după producția recepționată și pregătită pentru expediție.

În decurs de un an sistemul a fost generalizat la toate brigăzile, avînd ca rezultat creșterea lună de lună a gradului de îndeplinire a planului producției finite pe complete. Au apărut, totuși, probleme legate de cointerese individuale după rezultatele muncii fiecărui om, care nu putea fi rezolvată în condițiile repartizării nediferențiate a câștigului global al brigăzii pe membrii acesteia. În lipsa unei metodologii omologate de apreciere, întreprinderea apelat la un mijloc obiectiv și destul de simplu: coeficientul de participare la muncă, bazat pe îndeplinirea sarcinilor individuale normate, care se stabilesc în funcție de rezultatele nu ale celor mai buni muncitori, ci ale celor medii. Suma convenită unui grup de muncitori ce execută aceleași repere (operații) se repartizează direct proporțional, potrivit cotei de participare a fiecăruia dintre ei la cantitatea totală realizată. Maistrul, împreună cu șeful de brigadă, elaborează graficul „sarcinilor normate“ și înmânează fiecărui muncitor un formular în care sînt specificate sarcinile proprii ale acestuia; pe aceste formulare normatorul — pe baza cantității efective de repere realizate — calculează pe fiecare schimb coeficientul de participare, care astfel ajunge imediat la cunoștința muncitorului; suma coeficienților pe schimburile lucrate într-o lună dă coeficientul lunar; în funcție de acesta și de modul în care întreaga brigadă și-a îndeplinit planul pe seturi de repere, se acordă retribuția.

Întreg acest complex de măsuri a asigurat întreprinderii îndeplinirea regulată a planului, în condițiile unei stricte ritmicități a producției.

● PORNIND de la rolul pe care-l dețin, în ridicarea eficienței factorilor calitativi ai producției socialiste din R.D. Germană, utilizarea rațională a resurselor de muncă și a tehnicii moderne, J. Närke remarcă (într-un articol publicat în revista „Sozialistische Arbeitswissenschaft“, nr. 1/1983) că automatizarea producției duce la modificări esențiale în diviziunea muncii în cadrul întreprinderilor și în repartizarea funcțiilor între oameni și mijloacele de muncă. Se schimbă relațiile om-tehnică nu numai în domeniul producției, ci și în cel al planificării și conducerii. În legătură cu aceasta apare ca depășită separarea între diferitele grupuri tradiționale ale funcțiilor de muncă (cele de pregătire a producției, de activitate direct productivă, de deservire a producției). Rezolvarea problemei legăturilor reciproce dintre repartizarea funcțiilor și diviziunea muncii impune să se țină seama de nivelul de specializare, de oportunitate de combinări tipurilor stabilite de activități, ca și de dependența între executarea operațiilor de muncă și condițiile de producție. Pînă în prezent, elementul principal în stabilirea sarcinilor de producție pentru secțiile în care se folosesc mijloace automatizate constă în stabilirea listei de operații și a volumului de muncă pentru servirea mașinilor și utilajelor. Muncitorilor care lucrează la mașini automate li se încredințează adesea funcții de pregătire și de servire a producției. Or, automatizarea producției face o înțelegere măsură însemnată, rezultatele producției să depindă nu numai de priceperea și aptitudinile muncitorilor, ci și de fiabilitatea mijloacelor de muncă. De aceea este necesar să se încredințeze o parte din funcțiile de producție muncitorilor care se ocupă de deservirea acestora — și nu invers. Capătă o mare importanță combinarea funcțiilor, în introducerea formelor colective de organizare a muncii, elaborarea unor scheme adecvate de diviziune a muncii

Redactor coordonator : Dorin CONSTANTINESCU

financiar

Unitatea obligată la plata alocației de stat pe timpul procesului de divorț

În teoria și practica dreptului nostru este astăzi de principiu că încasarea alocației de stat pentru copii de către părintele îndreptățit (care, prin efectul dispozițiilor Decretului nr. 246/1977, este — de cele mai multe ori — tatăl), neurmată de punerea acesteia la dispoziția copiilor, permite obligarea părintelui, în temeiul principiului îmbogățirii fără justă cauză, la plata către copii (prin intermediul reprezentantului ori ocrotitorului legal — de cele mai multe ori mama) a alocației de stat încasate și neremise, după cum — tot astfel — neîncasarea alocației de stat din vina părintelui îndreptățit duce la obligarea acestuia, în temeiul art. 998, 999 C. civ., la plata de despăgubiri în cuantumul alocației neîncasate. (Plenul Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 4/1972, în C.D.-1972, p. 15). De cele mai multe ori însă, instanțele noastre judecătorești decid că părintele-părint nu poate fi obligat la efectuarea unor asemenea plăți decât în legătură cu alocația ce a fost ori trebuia încasată în trecut, până la data introducerii acțiunii, nefiind posibilă o reglementare a situației plății alocației pentru viitor, ci urmînd ca aceasta să fie încasată în continuare de același părinte, cu obligația de a o pune la dispoziția copilului — iar dacă nu o face, să fie sancționat prin intermediul acțiunilor menționate. (În acest sens, de exemplu, Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1819/1975, în C.D.-1975, p. 166).

Constatăm că această din urmă practică a fost în general menținută de către instanțe chiar și după ce ea a fost criticată cu argumente ce ni se par pe deplin întemeiate. Astfel, s-a arătat că „atît remunerația, cît și alocația de stat pentru copii sînt plăți succesive și de viitor, pe care unitatea este obligată să le facă celor încadrați în muncă și îndreptății a le primi de la ea, iar la termenul stabilit pentru aceste plăți se naște atît dreptul beneficiarului de a încasa alocația pentru copil, cît și obligația sa de a plăti suma respectivă părintelui care întreține pe copil”. (M. Nucă, Notă la Trib. municipiului București, s. III civ., dec. nr. 2977/1973, în „Revista română de drept” nr. 6/1974, p. 42—43). Și, mai departe, prin aplicarea art. 110 alin. 2 C. pr. civ. („Se poate de asemenea cere, înainte de termen, executarea la termen a unei obligații alimentare sau altei prestațiuni periodice”) s-a ajuns la concluzia — repetăm, întemeiată după părerea noastră — că este admisibilă acțiunea prin care părintele în a cărui îngrijire se află copilul minor solicită, în numele acestuia, pronunțarea unei hotărîri judecătorești de obligare a celui alt părinte la plata și a alocației de stat ce o va încasa în viitor, astfel încît părintele-reclamant „se găsește deja pregătit, pentru data împlinirii termenului (cînd suma de bani cu titlu de alocație devine scadentă), cu o hotărîre pe care o va putea pune imediat în executare, dacă celălalt părinte nu-și îndeplinește de bunăvoie obligațiile ce-i revin”. (Ibidem.

În același sens, a se vedea și C. Crișu, Ordonanța președințială, Editura Academiei, București, 1976, p. 126). Așadar, în temeiul unor acțiuni de drept comun este posibilă obligarea părintelui beneficiar al alocației la plata sumelor ce le va încasa sau ar trebui să le încaseze în viitor, tot el, cu acest titlu.

Pornind de la această premisă, dorim să analizăm care sînt posibilitățile instanței, referitor la alocația de stat, în cazul în care este sesizată cu o cerere de ordonanță președințială întemeiată pe dispozițiile art. 613² C. pr. civ., potrivit cu care: „Instanța poate lua, pe tot timpul procesului (de divorț — paranteza noastră, L.M.), prin ordonanță președințială, măsuri vremelnice cu privire la încredințarea copiilor minori, la obligația de întreținere, la alocația pentru copii și la folosirea locuinței”.

Din moment ce, așa cum arătam, prin intermediul acțiunii de drept comun părintele-reclamant are posibilitatea (pe timpul procesului de divorț sau în lipsa acestuia) să obțină obligarea celui alt părinte la plata alocației de stat pe care acesta din urmă a încasat-o deja sau o va încasa în viitor de la, după caz, una dintre organizațiile enumerate în art. 14 alin. 3 din Decretul nr. 246/1977, rezultă că „măsurile vremelnice” referitoare la alocația de stat avute în vedere de art. 613² C. pr. civ. trebuie să însemneze altceva, că — deci — rostul textului (ce nu poate fi superfluu) este acela de a asigura căi suplimentare (neidentice, diferite), în situația specială a desfășurării unui proces de divorț, pentru încasarea alocației de stat. De aceea, credem că aceste „măsuri vremelnice” vor da posibilitatea sofului în a cărui îngrijire au rămas copii să procedeze, în privința alocației de stat, astfel cum va proceda după desfacerea căsătoriei. Cu alte cuvinte, prin ordonanța președințială menționată se anticipează încă din timpul procesului de divorț situația la care se va ajunge după pronunțarea divorțului. Potrivit art. 6 alin. 3 și 4 din Decretul nr. 246/1977, „În cazul părinților divorțați, precum și în cazul copiilor din afara căsătoriei, care au fost recunoscuți ori a căror filiație s-a stabilit prin hotărîre judecătorească, alocația se acordă părintelui care are copilul în îngrijire.

Dacă părintele care are copilul în îngrijire nu se încadrează în categoriile de persoane care beneficiază de alocație, aceasta se acordă celui alt părinte, dacă întrunește condițiile cerute de lege. În acest caz, alocația se plătește de către unitate părintelui în a cărui îngrijire se află copilul”. Aceasta înseamnă că, în lumina soluției pe care o preconizăm, instanța sesizată, admitînd cererea de ordonanță președințială (desigur, numai dacă sînt întrunite condițiile în acest sens, potrivit art. 581—582 C. pr. civ.), va lua „măsură vremelnică” de a dispune ca, pe timpul soluționării procesului de divorț, alocația să fie încasată, la cerere, de către părintele-reclamant (care, prin efectul dispozițiilor Decretului nr. 246/1977, nu poate fi decât mama) de la unitatea la care este încadrat în muncă (sau de la organizațiile asimilate), în condițiile Decretului nr. 246/1977. (În acest sens s-a pronunțat jud. sec. 3 București prin sent. civ. nr. 460/1979 — nepublicată). „Vremelnic”, sofului reclamant (mamei) i se dă dreptul de a adresa cerere pentru încasarea de către el a alocației, iar organizația sesiz-

zată i-o va acorda doar dacă s-ar fi procedat astfel și după divorț, împrejurare asupra căreia organizația își păstrează dreptul de a decide potrivit legii. Ne aflăm, deci, în ipoteza anticipării aplicării dispozițiilor alin. 3 al art. 6 din Decretul nr. 246/1977.

Pe de altă parte, dacă părintele-reclamant nu se încadrează în categoriile de persoane care beneficiază de alocație, instanța va dispune ca, „vremelnice” alocația de stat să fie încasată direct de către reclamant de la unitatea la care celălalt părinte (părintul) este încadrat în muncă (sau de la organizațiile asimilate). Aceasta este ipoteza anticipării aplicării dispozițiilor alin. 4 al art. 6 din Decretul nr. 246/1977.

În mod concret, instanța va formula în dispozitivul ordonanței președințiale dispoziția ca pe timpul procesului de divorț alocația să fie încasată, la cerere, de către reclamant de la unitatea la care acesta este încadrat în muncă sau de la organizațiile asimilate, iar dacă nu există această posibilitate, încasarea să se facă direct de la unitatea la care părintul este încadrat în muncă sau de la organizațiile asimilate. Este de la sine înțeles că, în anumite situații, în vederea evitării unei duble încasări, este necesar ca între cele două unități să se poarte o corespondență, spre a se sista plata de către o unitate în momentul în care se începe plata de către cealaltă. Luând în considerare împrejurarea că procesul de divorț deseori are o desfășurare îndelungată, toate aceste eforturi procedurale nu ni se par a reprezenta complicații inutile.

Credem că numai soluția pe care am expus-o este în măsură să recunoască și să asigure dispozițiilor art. 613² C. pr. civ. o funcție proprie în materia alocației de stat, funcție proprie ce este vădită că există în restul cuprinsului acestui text. Într-adevăr, subliniem că „măsurile vremelnice” ce se pot dispune printr-o astfel de ordonanță președințială în privința celorlalte materii enumerate în art. 613² C. pr. civ. (încredințarea copiilor minori, obligația de întreținere și folosirea locuinței) au toate conținutul măsurilor definitive ce vor fi luate după divorț. Nu vedem de ce referitor la alocație să se decidă altfel, ajungându-se la scindarea dispozițiilor concepute unitar ale unuia și aceluiași text legal.

LUCIAN MIHAI

Asistent universitar — Facultatea de Drept din București

Transport

Livrări din porturi românești a resturilor de partizi la export către beneficiarii interni

1. Este cunoscut că potrivit Nomenclatorului aprobat prin H.C.M. 1270/1975 pentru produsele pentru care se elaborează balanțe anexa 1 — îngrășămintele chimice sînt produse repartizate de M.I.Ch. — DGAD, în nomenclator figurînd denumirea de îngrășămintele chimice 100 S.A. din care: 1. îngrășămintele cu azot; 2. îngrășămintele cu fosfor; 3. îngrășămintele cu potasiu.

Coordonatorul de balanță MICH—DSAD a făcut precizarea prin adresa 64084 din 18 I 1984 că repartițiile de în-

grășămintele se emit pe sortimente nominalizate, iar în executarea contractelor economice este posibilă compensarea sortimentelor în cadrul aceleiași grupe cu acordul părților (furnizor-beneficiar) fără să fie necesară probarea organelor ierarhice superioare a părților. Fundamentarea acestei precizări o regăsim în planul de stat în care figurează grupele de sortimente îngrășămintele cu azot, fosfor, potasiu, precum și unele sortimente în cadrul grupelor.

M.A.I.A. prin adresa 8705/21 II 1984 a confirmat că întradevăr repartițiile de îngrășămintele chimice pentru agricultură se emit de MICH—DGAD nominal pe fiecare sortiment de îngrășămintele respectiv azotat de amoniu, uree nitrocalcar, superfosfat simplu, superfosfat concentrat și complexe pe tipuri (22—11—11, 16—16—16, 22—22—027—13, 5—0 etc.). Pe baza acestora combinatele furnizoare încheie contracte cu bazele de aprovizionare ale agriculturii în sistem de tranzit organizat și au obligația să efectueze livrările potrivit repartițiilor și contractelor astfel încheiate.

Acest minister (M.A.I.A.) a precizat că nu este posibilă o repartizare globală per total azot, fosfor și potasiu, întrucît potrivit reglementărilor în vigoare, anterior emiterii repartițiilor, coordonatorul de balanță, respectiv MICH—DGAD are obligația să supună optimizării transportului fiecărui sortiment de îngrășămintele și numai după aceea le transmite către M.A.I.A. și furnizorii.

Cu privire la compensarea sortimentelor, respectivul minister a făcut cunoscut Arbitrajului de Stat interjudețean Constanța că nu s-a convenit între conducerile celor două ministere o astfel de înțelegere, dar că în realitate beneficiarii din agricultură admit compensării numai în echivalent de substanță activă și numai pentru produsele cu același conținut de substanță — spre exemplu între azotat de amoniu, uree și nitrocalcar sau între superfosfat simplu și concentrat.

Practica arbitrală, ne referim la deciziile P.A.S. 2693 din 29 IX 1983, 3175/21 XI 1983 ș.a. (nepublicate) a statuat că plecîndu-se de la principiul că îngrășămintele chimice se repartizează pe grupe de sortimente și nu pe sortimente nominalizate, în executarea contractelor economice este posibilă compensarea sortimentelor din cadrul aceluiași grupe de sortimente.

Subscriind la soluțiile P.A.S. menționate, referindu-se și la cele două adrese ale coordonatorului de balanță și ale agriculturii beneficiare, considerăm necesar să facem unele precizări și sublinieri în legătură cu natura repartițiilor, cu relația acestora cu contractele economice și mai ales cu respectarea sortimentelor în executarea contractelor economice. Practica arbitrală a stabilit principiul, de altfel esențial în materie de repartiții, că în ipotezele în care se emit repartiții pe grupe de produse este admisibilă în cadrul executării contractelor compensarea sortimentelor în limitele grupelor de sortimente.

Per a contrario, în ipotezele în care repartițiile se emit pe sortimente nominalizate, nu-l posibilă compensarea sortimentelor, fără o prealabilă modificare a repartiției orice înțelegere a părților în alt sens, fiind nulă de drept.

În problema pe care o examinăm, a îngrășămintelor chimice, ne găsim într-o situație de excepție în care repartițiile se emit atît pe grupe de produse dar și nominalizate pe sortimente în cadrul grupelor.

Problema este justificată din punct de vedere economic administrarea îngrășămintelor respectiv înglobarea în soluție făcîndu-se, în raport de diferite criterii științifice raportate la sol, condiții climatice, produse, umiditate etc., astfel că elementul echivalent substanță activă este esențial în finalitatea urmărită de beneficiara — agricultură, în afară de obligația la care ne-am referit mai sus cu privire la optimizarea transporturilor pe fiecare sortiment de îngrășămintele.

În acest context, pe de o parte obligația de la legea emiterii repartițiilor pe sortimente nominalizate, cu interdicția tot legală de modificare a sortimentelor în cursul executării contractului, iar pe de altă parte, admiterea compensării în fapt a sortimentelor în cadrul executării contrac-

tului, constituie noutatea în rezolvarea litigiilor ivite între părți ca urmare a nerespectării sortimentelor.

Înșușindu-ne practica arbitrală la care ne-am referit, subliniem totuși faptul că în executarea contractelor, compensarea sortimentelor, nu-i posibilă decât în echivalent de substanță activă și numai între sortimentele cu același conținut de substanță.

2. O altă problemă care a generat litigii arbitrale și care au fost rezolvate în strinsă legătură cu precizările de mai sus, privind repartițiile, a fost aceea dacă livrările de îngrășăminte chimice din portul Constanța și din celelalte porturi românești, se execută în cadrul contractelor existente încheiate de părți pentru livrările interne sau este nevoie de emiterea altor repartiții.

Atît ministerul coordonator cit și M.A.I.A. prin adresele la care ne-am referit mai sus au precizat că asemenea livrări din porturi se execută în cadrul repartițiilor și contractelor existente.

Problema nu prezintă dificultăți în cazurile în care cantitățile livrate din porturi se încadrează în limitele repartițiilor și contractelor.

Au apărut însă neînțelegeri între părți în situațiile în care fie că s-au depășit cantitățile din repartiții și contracte, fie s-au ridicat — respectiv livrat — din porturi alte sortimente decât acelea prevăzute în repartiții și contracte.

Procedura indicată de M.A.I.A. (ca titular de repartiții) presupune că în asemenea situații, combinatele deținătoare de stocuri în magazinele portuare, au obligația să le comunice către M.A.I.A.—D.G.A.T.M. pentru a se indica de aceasta beneficiarii în funcție de necesități și de distanțele cele mai apropiate față de porturi pentru a se evita transporturi neeconomice.

Reținem din punctul de vedere exprimat de M.A.I.A. că furnizorii nu pot dispune unilateral efectuarea livrărilor respective deci că în fapt, dealtfel corespunzător principiilor în materie de repartiții, furnizorii nu pot dispune unilateral livrările din porturi decât prin filiera organului care valorifică repartițiile.

În fapt, datorită marilor necesități de îngrășăminte chimice, intervin livrări din porturi pe simpla dispoziție a furnizorilor sau pur și simplu pe baza comenzilor unor unități agricole beneficiare interesate adresate direct prestatorilor de servicii portuare.

În asemenea situații au apărut dificultăți cu privire la natura acestor livrări, dacă sînt sau nu contractuale cu implicațiile pe planul executării contractelor (ne referim la întârzieri în livrări, la refuzuri de plată, la penalități etc.).

Am dori să precizăm față de caracterul de produs dirijat al îngrășămintelor chimice, de necesitățile concrete și științifice ale administrării acestora că părțile nu pot să compenseze diferitele sortimente numai prin dispoziții ale furnizorului sau ridicări de produse din partea beneficiarilor, toate livrările din porturi a îngrășămintelor din rest partizi export, neputîndu-se face anarhic ci numai la indicația M.A.I.A.—D.G.A.T.M. în acoperirea cantităților din repartiții care nu s-au putut realiza din livrările interne ci din cantitățile rămase de la export. Datele problemei sînt desigur aceleași pentru cazurile indicării de către M.A.I.A. a unor cantități superioare celor din repartiții și contracte pentru respectivii beneficiari, ipoteze în care contractele urmează a se modifica corespunzător de către părți sau de drept prin efectul dispoziției M.A.I.A. În acest sens trebuie interpretat principiul compensării sortimentelor de îngrășăminte chimice în cadrul executării contractelor economice.

3. Situații de excepție, care influențează modul de decontare a facturilor emise de furnizori pentru încasarea prețului îngrășămintelor chimice, atît pentru livrările directe din combinate, cit mai ales pentru livrările din porturi în contul combinateelor, a produs-o Ordinul comun M.A.I.A.—M.I.Ch.—B.A.I.A. nr. 66/984/594/1978 care condiționează plata, respectiv admiterea la decontare de către băncile finanțatoare a facturilor, de existența pe acestea a vizei dispecerului M.A.I.A. existent pe lingă fiecare combinat de îngrășăminte chimice.

În aplicare acestui ordin, chiar dacă există repartitie, chiar dacă există contract, deci livrările s-au făcut conform contractelor economice, decontarea facturilor nu se face decît în prezența vizei dispecerului M.A.I.A. Înțelegem să ne referim numai în treacăt la semnificația acestei dispoziții comune, care confirmă punctele noastre de vedere mai sus exprimate și anume că volumul existent de îngrășăminte chimice pe Republică, trebuie să ajungă și să fie folosit conform dispozițiilor optime și nu la înțelegerea uneori subiectivă a părților.

Față de dispoziția obligatorie a ordinului comun menționat și pentru livrările din porturi a cantităților de îngrășăminte chimice rest partizi export, trebuie să se îndeplinească formalitatea confirmării facturilor de către dispecerul M.A.I.A. de pe lingă combinatul furnizor.

În fapt, s-au născut un mare număr de litigii arbitrale datorită faptului că pentru asemenea livrări combinatele de îngrășăminte chimice nu au obținut viza dispecerului M.A.I.A. iar băncile finanțatoare au refuzat decontarea facturilor, de aici litigii arbitrale, întârzieri foarte mari în decontarea produselor cu implicații asupra bilanțului financiar al combinateelor.

În sfîrșit, s-a născut problema mult discutată a localizării cheltuielilor de transport neeconomicoase, a suportării ambalajelor pentru export, a cheltuielilor de aprovizionare, a cheltuielilor de transport din port la beneficiar, a tapeării vagoanelor, a cheltuielilor de manipulare în porturi și a depozitării mărfurilor în magazinele portuare.

Avînd în vedere principiul că prin contractul economic care are ca obiect livrarea către beneficiarii interni a îngrășămintelor chimice, că îngrășămintele livrate din porturi reprezintă rest partizi export pentru care s-au efectuat de către furnizori cheltuieli suplimentare, la care ne-am referit, s-a pus problema în cadrul litigiilor arbitrale, cine urmează să suporte aceste cheltuieli.

Cauzele resturilor de partizi export în porturi pot fi diferite, spre exemplu: culpa căraușului care nu a asigurat etanșeitatea vagoanelor și pe parcursul intern s-au pătat ambalajele și produsul a fost refuzat la export; culpa prestatorului de servicii portuare care a manipulat necorespunzător marfa și au intervenit degradări; eventuala depozitare necorespunzătoare, sau chiar aspecte de conjunctură, toate împrejurări pentru care nu poate răspunde beneficiara internă — unitatea agricolă.

Cu toate acestea, repetăm — datorită cerințelor imperioase ale unităților agricole, acestea au acceptat modificarea contractelor economice, au acceptat compensarea sortimentelor și mai mult, au acceptat suportarea tuturor cheltuielilor mai sus-amintite.

În aceste condiții Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară cu actul III/4360/2 XI 1982 a dispus sucursalelor județene că aceste cheltuieli să nu fie decontate din facturile furnizorilor, acestea fiind în sarcina furnizorilor.

Împărțîșim punctul de vedere din dispoziția B.A.I.A. subliniind că întrucît prin contractele economice beneficiarele unități agricole contractează îngrășămintele chimice din producția internă la anumite limite valorice corelate cu prețurile de cost ale produselor furnizorilor și nevoilor agriculturii, apoi că toate elementele legate de produsele destinate exportului privesc alte cauze și factori nedatorați beneficiarilor din agricultură, că în general au intervenit elemente de culpă sau chiar de conjunctură, care atrag răspunderea părților culpabile sau a exportatorilor astfel că nici într-un caz aceste cheltuieli suplimentare nu trebuiesc localizate în sarcina unităților agricole beneficiare ci acelor care le-au produs.

În acest sens, printr-o delimitare precisă a naturii cheltuielilor, în cadrul litigiilor arbitrale se localizează răspunderea părților, cu respectarea principiilor la care ne-am referit, astfel prin soluțiile sale, Arbitrajul de Stat în lămurirea și aplicarea corectă a principiilor economice își aduce contribuția la bunul mers al economiei naționale.

Munca la domiciliu pe baza unei convenții civile

Unitățile de industrie mică ale consiliilor populare, cooperației meșteșugărești, cooperației de consum și cooperativei agricole de producție pot folosi în activitatea de producție și munca la domiciliu, pe baza unor analize și calcule economice din care să rezulte că această formă de organizare a producției asigură o eficiență corespunzătoare.

Legea dispune că lista produselor, lucrărilor și serviciilor ce pot fi executate la domiciliu se stabilește de către organele centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, pentru unitățile economice subordonate.

Astfel prin Norme tehnice cu caracter metodologic privind organizarea muncii la domiciliu în organizațiile cooperației meșteșugărești (aprobată prin Decizia nr. 332/1991 a B.C.E. al UCECOM) a fost stabilită lista produselor, lucrărilor și serviciilor care pot fi executate la domiciliu. De asemenea, conducerea unităților pot stabili și alte produse, lucrări și servicii, pentru a se executa la domiciliu dacă sînt asigurate aprovizionarea cu materii prime și materiale necesare și acoperirea integrală cu comenzi și contracte, fiind interzis a se efectua producție la domiciliu fără existența certă a beneficiarilor acestei producții.

Articolul 37 din Legea nr. 2/1980 prevede două modalități de prestare a muncii la domiciliu :

a) pe baza unei convenții civile pentru executarea de produse și lucrări ;

b) pe baza unui contract de muncă privind prestarea muncii la domiciliu.

● **Condiții generale de valabilitate ale convenției civile.** Potrivit art. 969 Cod civil „Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante“. Se consacră astfel principiul libertății încheierii actelor juridice, fundamentat pe recunoașterea de către lege, a puterii generatoare de efecte juridice pentru voința subiecților de drept. În același timp legea stabilește și o serie de limite în care se poate manifesta voința părților cu ocazia încheierii actelor juridice. Este vorba, în principal de dispozițiile art. 5 Cod civil care prevede : „Nu se poate deroga prin convenții sau dispoziții particulare la legile care interesează ordinea publică și bunele moravuri“. Așadar, părțile interesate pot încheia între ele orice convenție și pot determina în mod liber conținutul raporturilor juridice pe care le creează, modifică, transmit sau sting, dar nu pot, prin convenția lor, să deroge ori să aducă atingeri sau încălcări de orice fel, nici dispozițiilor legale imperative, nici ordinii social-politice și economice a țării și nici regulilor de conviețuire socială, pe care sînt ținute să le respecte deopotrivă. Altfel spus legea stabilește și o serie de limite în care se poate manifesta voința părților cu ocazia încheierii unei convenții și care, potrivit art. 969 și art. 5 din Codul civil sînt următoarele :

- a. — normele juridice imperative ;
- b. — regulile de conviețuire socială ;
- c. — ordinea politică, economică și socială.

Normele imperative sînt acele norme care fie obligă la săvîrșirea unor acțiuni (norme onerative), fie interzic săvîrșirea anumitor acțiuni (norme prohibite), părțile sau partea din actul juridic, neputînd deroga de la ele. Încheierea unor convenții, cu nesocotirea dispozițiilor imperative a legii are drept consecință nulitatea acestora, ele neproducînd nici un efect.

În acest sens, printr-o decizie de speță Tribunalul Suceava nr. 1040/1957 a statuat că în cazul unor lucrări efectuate pentru unități din sectorul socialist, plata lor nu poate depăși tariful legal. Convenția părților în sens contrar este ineficientă. (Trib. Sup., dec. civ. nr. 1040/1957).

Plenul Tribunalului Suprem, prin Decizia de îndrumare nr. VII A din 24 septembrie 1959 a subliniat că „pentru validitatea contractelor care se încheie între unitățile socialiste și particulari privind angajarea unor lucrări, prestări de servicii etc., este obligatoriu a se respecta dispozițiile normative prin care se stabilesc cazurile și condițiile în care se pot încheia astfel de contracte. Respectarea acestor dispoziții normative asigură disciplina financiară bunului mers al unităților socialiste, iar pe de altă parte și dezvoltarea proprietății socialiste“. Așa fiind „încheierea sub orice formă a unor convenții cu privire la angajarea unor lucrări, prestări de servicii, etc. în sectorul particular, cu încălcarea sau, eludarea în orice mod a dispozițiilor normative prin care se stabilesc cazurile și condițiile în care se pot angaja aceste lucrări a avea drept consecință nulitatea convenției, astfel încît unitatea socialistă nu poate fi obligată la plata vreunei sume de bani pe baza unei convenții nule. Pe de altă parte, o asemenea situație, nu se poate pronunța obligarea la plată a unității socialiste, nici prin invocarea principiului îmbogățirii fără just temel, deoarece particularul care a contractat cu unitatea socialistă împotriva unor dispoziții normative imperative, nu poate, eludînd legea, obține pe această cale ocolită cîștig de cauză în fața instanțelor judecătorești, chemate să vegheze la respectarea legilor. (A se vedea C.D., 1959, p. 19 și urm.).

Dacă însă, precizează într-o decizie de speță Supremă instanță, prin actul normativ se permite angajarea lucrărilor în sectorul particular în anumite condiții, iar particularul a căutat să se asigure că ele sînt îndeplinite, cerînd dovezi, în acest sens de la unitate, dar a fost indus în eroare prin acte prezentate cu privire la satisfacerea cerințelor legale, unitatea urmează să răspundă (H.C.M. 352/1957, modificată prin H.C.M. nr. 1479/1958), (A se vedea, Trib. Sup., sec. civ. dec. nr. 132/1973).

Prin această soluție instanța Supremă nu a nesocotit principiul potrivit căruia libertatea de voință a părților contractante este îngăduită de dispozițiile imperative a legii, dar le-a aplicat în corelație cu un alt principiu fundamental al dreptului nostru socialist — acela al libertății buneii credințe.

Regulile de conviețuire socială sînt și ele o limită a libertății actelor juridice, în sensul că părțile nu pot încheia un act sau nu pot prevedea în act o clauză care încalce morala socialistă, regulile de conviețuire socială proprii societății noastre.

Regulile de conviețuire socială se impun părților contractante chiar dacă ele nu sînt legiferate în mod expres. Țările sînt libere să încheie între ele orice convenții și stabilească în mod liber, de comun acord, conținutul acestora, dar fără ca prin aceasta să încalce morala socialistă, regulile de conviețuire socială.

● **Incheierea convenției.** Convenția civilă pentru executarea de produse și lucrări prin muncă la domiciliu se încheie în cazul cînd perioada în care urmează să fie realizate produsele și lucrările contractate este de pînă la trei luni sau cînd nu se asigură un volum de producție care să justifice încheierea unui contract de muncă. Convențiile civile pentru executarea de produse și lucrări fiind supuse reglementării legislației civile vor putea încheiate numai cu persoane care au împlinit vîrsta de 18 ani. Persoanele care urmează a presta munca la domiciliu trebuie să aibă pregătirea corespunzătoare activității pe care o desfășoară și să dispună de condițiile și mijloacele necesare executării produselor și lucrărilor solicitate de unitate.

Normele tehnice UCECOM prevăd că unitatea poate încheia convenții civile pentru executarea de produse și lucrări prin muncă la domiciliu numai cu persoane care au domiciliul stabil sau locuiesc efectiv în raza ei de activitate (localitate, județ, după caz). În mod excepțional, pe baza pct. 8 din Normele tehnice UCECOM, uniunea poate aproba cooperativelor asociate încheierea de convenții civile cu persoane care domiciliază în afara razei de activitate, sau în cadrul județului respectiv. Pentru produsele de artă populară, în cazul cînd bazinul folcloric se întinde pe teritoriul mai multor județe limitrofe, cooperativele meșteșugărești pot încheia convenții cu persoane domiciliile în județele limitrofe. Convențiile se vor încheia după aprobarea prealabilă a uniunii din care face parte cooperativa, dată pe baza acordului uniunii în aceeași rază de activitate domiciliază persoanele în cauză.

Potrivit art. 37 alin. 2 din Legea nr. 2/1980 convenția nu va putea fi încheiată cu persoanele încadrate în muncă. Normele tehnice UCECOM prevăd că nu pot fi încheiate convenții cu foștii membri ai cooperativelor meșteșugărești, excluși din cooperative, precum și cu persoanele care au suferit condamnări pentru infracțiuni care fac incompatibile funcției de gestionar.

Convențiile civile vor cuprinde drepturile și obligațiile reciproce ale părților, condițiile în care se face aprovizionarea cu materii prime și materiale, recepția și livrarea produselor și lucrărilor executate, precum și tarifele pentru munca prestată. În afara acestor condiții cu caracter general, în convenție vor fi incluse și clauzele speciale, referitoare la produsele sau lucrările ce urmează a se executa, la locul unde se va presta munca, la admiterea sau interdicția muncii în colectiv etc.

Convențiile se semnează de conducătorul unității (director, președinte etc.) sau de împuternicitul său legal și vor fi vizate de jurisconsultul unității sau în lipsă de jurisconsultul organului ierarhic superior. Convențiile se încheie prin compartimentul producției sau personal, după caz, se țin în evidență și se urmăresc de respectivul compartiment.

Vasile ILIE

Jurisdicții

Implicații ale principiului relativității efectelor actului juridic

Principiul relativității efectelor actului juridic, consacrat prin prevederile art. 973 din Codul civil, își găsește aplicația și în materia contractelor economice.

Potrivit acestui principiu, actele juridice de natură contractuală produc efecte numai între părțile care le-au încheiat. Cu alte cuvinte, contractul perfectat între două părți determinate nu poate crea obligații în sarcina unui terț, străin de raportul contractual respectiv.

Este firesc să fie așa intrucit, contractul fiind rezultatul consimțămîntului mutual al părților care îl încheie, un al treilea care nu și-a dat consimțămîntul în legătură cu stabilirea raportului contractual respectiv nu poate să exercite drepturile care rezultă din contract or nici să fie obligat să execute îndatoririle contractuale.

Contractele economice sînt și ele rodul acordului de voință al unităților socialiste care le încheie, cu precizarea prevăzută de art. 4 din Legea nr. 71/1969 în sensul că aceste contracte se încheie pe baza sarcinilor stabilite în planul cincinal.

Deși impactul sarcinii de plan asupra încheierii și perfectării contractelor economice este covârșitor, el nu schimbă datele problemei în ceea ce privește unitățile socialiste titulare ale drepturilor și obligațiilor care rezultă din fiecare contract economic.

Astfel, art. 22 din legea menționată cuprinde prevederea potrivit căreia contractele economice se încheie prin acordul părților și trebuie să cuprindă, printre altele, identificarea părților contractante. Din dispozițiile legale citate, ca și din întreaga economie a actului normativ la care se referă, rezultă că aceste contracte produc efecte numai între părțile care le încheie.

Cele relevate mai sus corespund și relației specifice care există între sarcina de plan și contract. Pentru produsele de balanță se emit repartiții iar acestea cuprind nominalizarea unităților care urmează să execute sarcina de plan și anume furnizorul și beneficiarul. Ca urmare, contractul se încheie în baza unui asemenea act de planificare numai între furnizorul și beneficiarul nominalizați în repartiție, iar efectele contractului se produc, în mod corespunzător, doar între aceste unități.

Situația este similară în ipoteza produselor care nu se planifică prin repartiții. În cazul acestora, sarcina de plan este stabilită chiar de către părțile contractante, efectele contractului producîndu-se exclusiv între acestea.

Rezultă, deci, că — din punctul de vedere al efectelor pe care le produc contractele economice — trebuie să distingem între părțile unui contract și toate celelalte unități socialiste care sînt terți față de contractul respectiv. Problema necesită însă unele precizări și nuanțări în ceea ce privește situațiile juridice create ca urmare reorganizării unităților socialiste.

În conformitate cu art. 41 din Decretul nr. 31/1954, persoanele juridice pot fi reorganizate prin comasare și divi-

zare. Comasarea se realizează prin fuziune și prin absorbție iar divizarea poate fi totală sau parțială.

Prin fuziune, două sau mai multe unități socialiste își încetează existența, aparțin unitatea socialistă înființată prin efectul fuziunii care dobândește patrimoniul unităților antecesoare. În cazul absorbției, patrimoniul unității socialiste absorbite este transmis unei alte unități socialiste. În cadrul divizării totale, unitatea supusă divizării își încetează ființa, patrimoniul său transmitându-se în proporțiile și condițiile stabilite de organul care a dispus divizarea totală asupra unităților existente sau nou înființate. În ipoteza divizării parțiale, are loc doar desprinderea unei părți din patrimoniul unității divizate și transmiterea ei asupra unor unități socialiste nou înființate sau existente.

Esențial este — pentru problemele pe care le analizăm — că, în toate cazurile de reorganizare amintite, are loc o succesiune universală sau cu titlu universal în sensul că de la unitățile supuse reorganizării se face transmiterea universală sau cu titlu universal a patrimoniului. De asemenea, în cazul divizării totale sau parțiale se impune repartizarea contractelor economice existente în conformitate cu principiul ca această repartizare să se facă astfel încât executarea fiecărui contract să revină unei singure unități dobânditoare. Decretul menționat precizează că repartizarea unui contract la mai multe unități provenite din reorganizare se poate face numai dacă împărțirea executării lui este cu putință.

Evident că transmiterea în acest mod a contractelor economice în curs de executare este corectă firească a transmisiei cu titlu universal a patrimoniului unității socialiste supuse reorganizării.

Ca efect al transmiterii contractelor economice în urma divizării unităților socialiste, unitățile dobânditoare devin părți în contractele economice pe care nu le-au încheiat ele, ci unitățile socialiste antecesoare. Cu alte cuvinte, unitățile socialiste dobânditoare vor deveni titularii ale drepturilor și obligațiilor proprii acestor contracte fără să fi consimțit la încheierea lor. Principiul relativității efectelor actelor juridice este înfrânt doar aparent, pentru că dobândirea drepturilor și obligațiilor contractuale este consecința transmisiei cu titlu universal care a avut loc. Deși nu au participat la încheierea contractelor respective, unitățile dobânditoare — ca urmare reorganizare — pierd calitatea de terț față de acele contracte.

Că este așa, rezultă din faptul că drepturile și obligațiile contractuale se transmit astfel cum au fost ele stabilite inițial și în baza de executare în care se află în momentul în care reorganizarea a produs efecte în privința contractelor economice. Prin urmare, unitățile dobânditoare nu pot obiecta în privința condițiilor în care și-au asumat antecesoarele lor obligațiile contractuale transmise pentru a obține, pe acest considerent, exonerarea de răspundere pentru neîndeplinirea acelor obligații. Considerăm, totodată, că nu este admisibil un eventual regres al unității socialiste dobânditoare pentru pagubele încercate ca urmare imposibilității în care s-a aflat cu privire la executarea obligațiilor contractuale ce i s-au transmis în cadrul reorganizării. Nu ar exista temei pentru un asemenea regres care ar nesocoti ceea ce caracterizează în mod fundamental transmiterea cu titlu uni-

versal în cadrul căreia s-au preluat drepturile și obligațiile contractuale. Într-adevăr, în cadrul unei asemenea transmisii, elementele active și cele pasive se preluau astfel cum existau ele în patrimoniul unității de la care s-a făcut transmiterea. Nu s-ar putea, de pildă, formula apărări, respectiv emite pretenții întemeiate pe împrejurarea că unitatea de la care s-a făcut transmiterea nu a luat din timp măsurile necesare pentru executarea în bune condiții și la termen a obligațiilor asumate prin contractul care, în urma divizării, s-a transmis unității socialiste dobânditoare.

Dacă în privința acestor cazuri — determinate de reorganizarea unor unități socialiste — s-ar putea susține că unitățile către care s-au transmis contractele economice în curs de executare se află, dintr-un anumit unghi de vedere, într-o situație diferită de aceea a părților contractante, datele problemei se schimbă atunci când este vorba despre contractele de cooperare.

Astfel, art. 20 din Legea nr. 71/1969 prevede următoarele: „Conținutul contractelor de cooperare trebuie să fie în concordanță cu clauzele principale din contractul încheiat între furnizorul general și beneficiar și să corespundă prevederilor din programele de cooperare aprobate”.

Faptul că legea determină modul de configurare a cuprinsului acestor contracte nu înseamnă că — ipso facto — clauzele din contractul încheiat între furnizorul general și beneficiar sînt operante și deci, obligatorii pentru unitățile specializate. Concordanța dintre cele două contracte în sensul prevăzut de lege se realizează cu ocazia încheierii contractelor de cooperare, sau — la nevoie — prin modificarea acestora în sensul punerii de acord a cuprinsului lor cu clauzele corespunzătoare ale contractului încheiat de furnizorul general cu beneficiarul. Cu alte cuvinte, efectul de determinare propriu acestui din urmă contract nu acționează direct în privința unităților specializate, ci prin intermediul contractelor de cooperare pe care furnizorul general le încheie cu unitățile specializate.

Art. 75 din aceeași lege cuprinde o prevedere similară în ceea ce privește încheierea contractelor economice de livrare, executare de lucrări sau prestări de servicii pentru export: „Contractele vor cuprinde obligații în strictă corelare cu contractele externe corespunzătoare”. Textul reproduș ne îndrituie să susținem că nu s-a renunțat nici în acest domeniu la principiul relativității efectelor actului juridic. Contractul extern produce efecte numai între părțile care l-au încheiat. Pentru ca furnizorul; executantul sau prestatorul intern să execute obligațiile ce-i revin într-un mod care să satisfacă cerințele partenerului străin, este necesară corelarea cuprinsului contractului intern cu acela al contractului extern.

În mecanismul încheierii contractelor externe joacă un rol important oferta care se elaborează de către unitățile de comerț exterior pe baza prospectării pieței externe și a prevederilor din convențiile interne, încheiate potrivit legii, referitoare la fondul de marfă în structura sortimentală și eşalonarea prevăzute prin plan, pentru fiecare unitate producătoare, precum și la parametrii de calitate și celelalte condiții necesare exportului.

Se observă deci, că obligativitatea configurării cuprinsului contractului intern în concordanță cu cele convenite prin contractul extern își găsește explicație în faptul că

oferta în baza căreia se încheie contractul extern oglin-
dește posibilitățile producătorului, ale executantului sau ale
prestatorului exprimate în convențiile interne la care s-a
făcut referire.

Că este așa, rezultă și din alineatul penultim al art. 53
din Legea nr. 71/1969 care prevede următoarele: „În cazul
în care partenerii străini solicită livrarea unor mărfuri cu
caracteristici diferite față de cele prevăzute în convențiile
de la alin. 2, oferta se definitivează cu acordul unității
producătoare“.

Consecințele încheierii contractului extern cu nesocotirea
celor de mai sus rezultă cât se poate de categoric din dis-
pozițiile prevăzute la art. 74 din aceeași lege în sensul că
încheierea sau modificarea contractului extern în condiții
diferite de cele oferite de către unitatea producătoare nu
sunt opozabile acesteia numai dacă au fost efectuate cu
acordul său prealabil ori în măsura în care le-a confirmat.
Ne aflăm deci, în fața unui text legal care dă satisfacție,
pe lângă principiului relativității efectelor actului juridic.

În încheiere, relevăm că art. 24 din aceeași lege regle-
mentează un caz care constituie o excepție de la principiul
menționat: „Pentru unitățile noi, prevăzute a fi puse în func-
țiune după data aprobării planului, contractele economice
privind desfacerea producției și aprovizionarea tehnico-
materială se vor încheia de către centrale sau alte unități
socialiste în subordinea cărora acestea urmează să funcțio-
neze. După înființare, unitățile noi devin, de drept, părți
la contract.“

Instituirea acestei reglementări de excepție corespunde
unor necesități economice prea evidente ca să fie demon-
strate.

I. ICZKOVITS

200 ÎNTREBĂRI RĂSPUNSURI

privind

ADMINISTRAREA IMOBILELOR

găsiți în Suplimentul tematic nr. 67
intitulat: „Probleme juridico-economice
în activitatea consiliilor populare“

AFLAT SUB TIPAR

Abonamentele se pot face direct la redacție,
prin virament (sau mandat poștal) pe adresa
I.S.I.A.P. (Întreprinderea de stat pentru imprin-
tate și administrarea publicațiilor), Piața Scin-
teii, 1, cont. nr. 64 51 502 28 B.N.R.S.R. — Filiala
sector I, București, costul unei lucrări fiind de
20 lei.

Lucrările se vor difuza numai abonaților I

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

COOPERATIVA

„TEHNOMETALICA“ ARAD
Str. Gh. Dimitrov nr. 81—85

— Bandă oțel lam. la rece AMT 1/2T 15×1 kg. 210 — idem 75×2 kg. 173 — idem 60×2 kg. 142 — idem 65×2,5 kg. 157 — idem 15×1,5 kg. 471 — idem 15×1,2 kg. 1556 — idem 40×1 kg. 6986 — idem 25×2,5 kg. 770 — Bandă de oțel arc W1750 rezist. 150—170 Kg/mm² 45×0,16 recopt kg. 822 — idem 12×0,16 călit kg. 605 — idem 25×1,5 călit kg. 91 — idem 35×1,5 călit kg. 207 — idem 20×1,5 călit kg. 290	— Bare trase din oțel inox Ø 18 kg. 216 — Sîrmă moale neagră OL37 Ø 3,5 kg. 85 — Bandă alamă 0,3×30 Am 63 1/2 tare kg. 35 — Sîrmă alamă 1/2A Ø 0,9 kg. 166 — Bare alamă Am63 1/2T Ø 5 kg. 363 — Bară din oțel inox hexagon 27 mm kg. 230 — Bandă la rece 45×1 1/2T kg. 182 — Șurub lemn STAS 1452 2,5×18 mil buc. 12 — idem 4×45 mil buc. 0,9 — Șurub cu cap orestat STAS 2571 M5×18 mil buc. 479 — Piuliță STAS 4071 M5 mil buc. 182 — Niț aluminiu STAS 9299 3×6 kg. 140 — idem 4×10 kg. 30 4 — idem 4×14 kg. 20 — idem 4×16 kg. 50	— Nituri din oțel STAS 797 2×4 kg. 100 — idem 3×6 kg. 200 — idem 3×10 kg. 14 — idem 3×22 kg. 35 — Niț cupru 2,5×5 kg. 4 — Burghii spirale STAS 573 Ø 0,63 buc. 50 — idem 0,7 mm buc. 1000 — idem Ø 7 buc. 1000 — idem Ø 9,6 buc. 10 — idem Ø 18,5 buc. 20 — idem Ø 9,8 buc. 10 — idem Ø 24 buc. 6 — Sulfat de sodiu kg. 120 — Pinză canavas ml. 133,6 — Tub sticlă pt. instinator C.3 buc. 40 — Întrerupător Pacco 25 A buc. 16 — Balast 25 W buc. 8 — Comutator Pacco 25 A buc. 6 — Întrerupător Pacco 25 A buc. 14 — idem 25 A buc. 49

- Comutator Pacco 25 A buc. 33
- Întrerupător Pacco 25 A buc. 41
- Duhi E27 buc. 946
- Comutator Heblu 63 A buc. 17
- Becuri 12V—3W buc. 942
- Întrerupător Pacco 63 A buc. 12
- Idem releu 63 A buc. 4
- Becuri 220V 25W E27 buc. 379
- Idem 220V—15W buc. 50
- Idem 220V—25W E14 buc. 1150

**BAZA DE APROVIZIONARE
TEHNICO-MATERIALĂ
COLIBAȘI — PITEȘTI**
Telefon : 35341

- 32 C4 H 14 kg. 6653
- 15 C08 Ø 11 kg. 1380

- 12 CD4 E Ø 13,5 kg. 780
- 15 CR3 Ø 13,5 kg. 5850
- 16 MOCR 10 Ø 20,5 kg. 7680
- 18 MC10 Ø 18 kg. 2238
- 18 MNCR10 Ø 18 kg. 3720
- 30 CD4 Ø 20 kg. 4705
- 32 C10 Ø 14 kg. 6124
- 35 C10 Ø 12 kg. 6640
- 35 C10 Ø 13,5 kg. 300
- 38 C2 Ø 20 kg. 12073
- 38 C2 Ø 20,2 kg. 22238
- W 4718 Ø 9 kg. 1736
- W 4718 Ø 9,2 kg. 14522
- W 4710 Ø 10 kg. 73038
- W 4747 Ø 16,5 kg. 755
- W 4748 Ø 8,5 kg. 42702
- W 4748 Ø 12,5 kg. 701
- Rezistel Ø 19 kg. 2515
- Z 40 CSD10 Ø 10,5 kg. 6999
- W 4871 Ø 10,5 kg. 29690

- W 4871 Ø 18 kg. 21257
- W 4873 Ø 11,7 kg. 12837
- OL 44 pătrat 12×12 kg. 4940
- OLC pătrat 16×16 kg. 2241
- OL 42 90×25 kg. 761
- W 4864 Ø 18 kg. 5002
- W 4718 Ø 25 kg. 89350
- W 4871 Ø 26 kg. 9885
- RUL 1 Ø 16 kg. 1140
- 41 MOC11 Ø 16 kg. 3000
- 21 MOMC12 Ø 22 kg. 3964
- 21 MOMC12 Ø 25 kg. 300
- 40 H Ø 25 kg. 2700
- 32 C4 Ø 18 kg. 3136
- 21 TMC12 Ø 26 kg. 3900
- 18 MOCN13 Ø 30 kg. 3780
- OLC55 Ø 50 kg. 2548
- AJUN Ø 70 kg. 767
- OL 37 Ø 160×160 kg. 2374

Întrebări și răspunsuri

● **IVAN MARIA VERONICA — BUCUREȘTI**, împlinind în octombrie 1984 vârsta de 50 ani și avînd o vechime totală în muncă de peste 27 de ani, din care în grupa a II-a de muncă 18 ani și 7 luni, vrea să știe dacă beneficiază de reducerea de vîrstă pentru anii lucrați în grupa a II-a de muncă. Potrivit prevederilor art. 8 alin. 2 din Legea nr. 3/1977, femeile încadrate în muncă care au o vechime de cel puțin 25 ani pot fi pensionate la cerere la împlinirea vârstei de 55 ani. Femeile care au lucrat cel puțin 20 ani în locurile încadrate în grupa a II-a de muncă au dreptul, la cerere, să li se reducă vîrsta de pensionare prevăzută mai sus, în mod proporțional cu anii lucrați, în această grupă, dar nu la mai puțin de 52 de ani (art. 14 alin. 4 din legea citată). Din scrisoarea dv. rezultă că nu vă încadrați în condițiile cerute de Legea nr. 3/1977.

● **COZMA GHEORGHE — MEDIAS**. Potrivit prevederilor art. 25 din Statutul asociațiilor de locatari, aprobat prin Decretul nr. 387/1977, pentru controlul aplicării prevederilor legale cu caracter financiar-contabil în activitatea desfășurată de aceste asociații (inclusiv stabilirea și repartizarea cheltuielilor comune), pe lângă comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare sînt constituite prin decizii, comisii de control financiar-contabil. Comisiile sînt alcătuite din specialiști în domeniul economic și financiar, încadrați în muncă la organele financiare teritoriale și locale, la unitățile de gospodărie co-

munală și locativă, la alte unități socialiste din localitatea respectivă, precum și din pensionari, care își desfășoară activitatea în mod voluntar. Comisiile de control financiar-contabil înstruiesc și îndrumă comisiile de cenzori și personalul de administrație și evidență de la asociațiile locatarilor, controlează activitatea acestora și gestiunile asociațiilor.

● **CALOTĂ E. ILARIE — com. BRĂTULA, JUD. GORJ**. — Potrivit prevederilor anexei Decretului nr. 208/1976 (republicat la 21 dec. 1981), evaluarea prejudiciului suferit de o unitate socialistă prin lipsa unei buletii pentru gaze lichefiate se face prin aplicarea coeficientului 8 asupra prețului cu amănuntul, în baza art. 5 din decretul citat.

● **MIHALACHE SIMION — BUCUREȘTI**. Comisia de cenzori este aleasă de adunarea generală a asociației locatarilor (art. 5 lit. f din statut). Comisia de cenzori alege din sinele său un președinte (art. 12 din statut). Comisia are atribuții precis stabilite de art. 13 din statut, printre care și efectuarea controlului preventiv pentru plățile în numerar, precum și verificarea trimestrială a modului de stabilire și încasare a cotei de contribuție la cheltuielile comune. Prevederile statutare sînt obligatorii și pentru președintele comitetului asociației de locatari. Dacă s-au ivit neînțelegeri între acesta și comisia de cenzori, sesizați comitetul (biroul) executiv al consiliului popular al sectorului în care locuțiți.

● **O LEMNARU — CURTEA DE ARGEȘ**. Prevederea de exceptare de plată cuprinsă la pct. 13 lit. c din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P. se referă numai la procurarea recipienților de colectare a gunoaielor, operația fiind legată de activitatea de ridicare a gunoaielor menajere, neavînd legătură cu celelalte activități inserate în continuare de prevederea citată.

● **STAIU I. NECULAI — GALAȚI**. Potrivit prevederilor pot. 13 lit. c din Normele aprobate prin Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., persoanele care lipsesc temporar din imobil una sau mai multe luni calendaristice și care, pe timpul absenței, își păstrează, potrivit legii, dreptul de folosință asupra suprafeței locative pe care o dețin, pot fi scutite, în lunile respective, numai de plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, ridicării gunoaielor menajere, cu excepția procurării recipienților de colectare a gunoaielor, vidanjării, consumului de energie electrică pentru iluminatul părților comune, pentru funcționarea instalației de preparare a apei calde, pentru funcționarea hidroforului, pentru funcționarea crematorului, plății energiei electrice consumate de ascensor, combustibilului necesar preparării apei calde și consumului de gaze repartizat după numărul de persoane. Scutirea de plata cheltuielilor prevăzute la alineatul precedent se poate acorda numai la cererea scrisă adresată de cel în cauză, din timp, comitetului asociației locatarilor. Perioadele nu se cumulează de la o lună la alta și nici nu se compensează între ele.

C. J.

